

Күршім ауданы Күршім ауылдық округі бойынша 2026-2030 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспарды бекіту туралы

Шығыс Қазақстан облысы Күршім аудандық мәслихатының 2026 жылғы 18 маусымдағы № 54/7-VIII шешімі

Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Заңының 6-бабы 1-тармағының 15) тармақшасына, Қазақстан Республикасының "Жайылымдар туралы" Заңының 8-бабының 1)-тармақшасына, 13-бабына, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 173 "Жайылымдарды ұтымды пайдалану қағидаларын бекіту туралы" бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 29 сәуірдегі № 145 "Ауыл шаруашылығы жануарларын жаюдың үлгілік қағидаларын бекіту туралы" бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2024 жылғы 29 шілдедегі № 263 "Жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі үлгілік жоспарды бекіту туралы" бұйрығына сәйкес, Күршім аудандық мәслихаты ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:

1. Осы шешімнің қосымшасына сәйкес Күршім ауданы Күршім ауылдық округі бойынша 2026-2030 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспар бекітілсін.

2. Күршім аудандық мәслихатының 2023 жылғы 26 желтоқсандағы № 14/10-VIII "Күршім ауылдық округі бойынша жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі 2023-2024 жылдарға арналған жоспарын бекіту туралы" шешімінің күші жойылды деп танылсын.

3. Күршім аудандық мәслихатының 2021 жылғы 27 желтоқсандағы № 14/10-VII "Күршім ауылдық округі бойынша жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі 2021-2022 жылдарға арналған жоспарын бекіту туралы" шешімінің күші жойылды деп танылсын.

4. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Күршім аудандық мәслихатының төрағасы

К. Бахтияров

Күршім аудандық
мәслихатының

2026 жылғы 18 маусымдағы

№ 54/7-VIII шешіміне

1-қосымша

Күршім ауданы Күршім ауылдық округі бойынша 2026-2030 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспар

1. Осы Күршім ауданы Күршім ауылдық округі бойынша 2026-2030 жылдарға арналған жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі жоспар (бұдан әрі-Жоспар) Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Заңының 6-бабы 1-тармағының 15) тармақшасына, Қазақстан Республикасының "Жайылымдар туралы" Заңының 8-бабының 1) тармақшасына, 13-бабына, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 173 "Жайылымдарды ұтымды пайдалану қағидаларын бекіту туралы" бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 29 сәуірдегі № 145 "Ауыл шаруашылығы жануарларын жаюдың үлгілік қағидаларын бекіту туралы" бұйрығына, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2024 жылғы 29 шілдедегі № 263 "Жайылымдарды басқару және оларды пайдалану жөніндегі үлгілік жоспарды бекіту туралы" бұйрығына сәйкес әзірленді.

2. Жоспар жайылымдарды ұтымды пайдалану, азыққа деген қажеттілікті орнықты қамтамасыз ету және жайылымдардың тозу процестерін болдырмау мақсатында қабылданады.

3. Жоспарды әзірлеген кезде мыналар ескеріледі:

1) осы Жоспарға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ауданның жер балансының және мемлекеттік жер кадастрының ақпараттық жүйесінің деректері;

2) осы Жоспарға 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жайылымдарды геоботаникалық зерттеп-қарау мәліметтері;

3) Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 3 ақпандағы № 35 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 19987 болып тіркелген) бекітілген Мал қорымдарының (биотермиялық шұңқырлардың) тізілімін жүргізу қағидаларына сәйкес қалыптастырылатын мал қорымдары (биометриялық шұңқырлар) туралы мәліметтер;

4) осы Жоспарға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жайылымдық инфрақұрылым объектілері туралы және ауыл шаруашылығы жануарларын айдап өтуге арналған сервитуттар туралы мәліметтер;

5) осы Жоспарға 4-қосымшаның 1-кестесіне сәйкес нысан бойынша ауыл шаруашылығы жануарларының иелерін көрсете отырып, оларды сәйкестендіру дерекқорынан алынған ауыл шаруашылығы жануарлары басының саны туралы деректер;

6) осы Жоспарға 4-қосымшаның 2-кестесіне сәйкес нысан бойынша ауыл шаруашылығы жануарларының түрлері мен жыныстық жас топтары бойынша қалыптастырылған үйірлердің, отарлардың, табындардың саны туралы деректер;

7) осы Жоспарға 4-қосымшаның 3-кестесіне сәйкес нысан бойынша шалғайдағы жайылымдарда жаю үшін ауыл шаруашылығы жануарлары басының саны туралы мәліметтер;

8) екпе және аридтік жайылымдарда, орман, су қорлары мен ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жерлерінде ауыл шаруашылығы жануарларын жаю ерекшеліктері туралы деректер (Күршім ауданы Күршім ауылдық округі бойынша екпе және аридті жайылымдардың болмауына, сондай-ақ орман, су қорлары жерлерінде және ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда мал жаюдың болмауына байланысты жоқ);

9) осы Жоспарға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ұсынылатын жайылым айналымдарының схемалары;

10) мал шаруашылығы және өсімдік шаруашылығы статистикасы бойынша ресми статистикалық ақпарат (мал шаруашылығы статистикасы бойынша ресми статистикалық ақпарат Шығыс Қазақстан облысының ветеринария басқармасының "Күршім-Вет" ШЖҚ КМК тарапынан ұсынылған және 1-қосымшада 3-кесте, 4-қосымшада 1-кесте, 2-кесте, 3-кесте қамтылған. Өсімдік шаруашылығы статистикасы бойынша ресми статистикалық ақпарат Шығыс Қазақстан облысы бойынша "Жерлерге зерттеп-қарау жұмыстарын жүргізу мемлекеттік институты" ШЖҚ КМК филиалы тарапынан ұсынылған және 2-қосымшада қамтылған).

4. Жоспарда мынадай қосымшалар қамтылған:

1) Күршім ауданы Күршім ауылдық округі аумағында жайылымдардың жер санаттары бөлінісінде орналасу схемасы (картасы), онда жайылымдардың шекаралары, алаңдары мен түрлері, оның ішінде шалғайдағы, маусымдық, құрғақ және екпе жайылымдар, (Күршім ауданы Күршім ауылдық округі бойынша шалғайдағы, маусымдық, аридті және екпе жайылымдар жоқ), жер учаскесіне құқық белгілейтін және сәйкестендіру құжаттарының негізінде олардың меншік иелері немесе жер пайдаланушылар туралы мәліметтер көрсетіледі;

2) жеке ауладағы ауыл шаруашылығы жануарларын жаю бойынша халықтың мұқтаждығына арналған жайылымдар, оның ішінде қоғамдық жайылымдар белгіленген схема (карта), онда жеке ауладағы ауыл шаруашылығы жануарларын жаю бойынша халықтың мұқтаждығына арналған жайылымдардың, оның ішінде қоғамдық жайылымдардың шекаралары мен алаңдары көрсетіледі;

3) ұсынылатын жайылым айналымдарының схемалары көрсетілген схема (карта), онда жайылымдарды геоботаникалық зерттеп-қарау негізінде ұсынылатын жайылым айналымдарының схемалары көрсетіледі;

4) ауыл шаруашылығы жануарларын айдауға арналған сервитуттар, мал айдайтын трассалар және жайылымдық инфрақұрылымның өзге де объектілері, сондай-ақ мал қорымдары (биометриялық шұңқырлар) белгіленетін схема (карта), онда ауыл

шаруашылығы жануарларын айдауға арналған сервитуттар, мал айдайтын трассалар, жайылымдық инфрақұрылым объектілері, мал қорымдарының (биометриялық шұңқырлардың) орналасқан жері көрсетіледі;

5) жайылымды пайдаланушыларға жер пайдалануға берілуі мүмкін жайылымдар белгіленген схема (карта);

6) суды тұтыну нормасына сәйкес жасалған су көздеріне (көлдерге, өзендерге, тоғандарға, қазандарға, суару немесе суландыру каналдарына, құбырлы немесе шахта құдықтарына) қол жеткізу схемасы, онда жануарлардың су көздеріне қарай жүріп-тұру маршруттары көрсетіледі;

7) ауыл шаруашылығы жануарларының басын шалғайдағы жайылымдарға орналастыру схемасы, онда ауыл шаруашылығы жануарларының басын орналастыруға арналған шалғайдағы жайылымдардың шекаралары мен алаңдары көрсетіледі;

8) ауылдық округке кіретін ауылдық елді мекендер арасында жайылымдарды жобалық бөлу (қайта бөлу), онда жайылымдармен қамтамасыз етілмеген жеке және заңды тұлғалардың ауыл шаруашылығы жануарларының басы үшін ауылдық округтің ауылдық елді мекендері арасында жайылымдарды бөлу (қайта бөлу) схемасы көрсетіледі (ауылдық елді мекендерде жайылымдардың жетіспеуіне байланысты жайылымдарды қайта бөлу жүргізілмейді);

9) Күршім ауданы Күршім ауылдық округі аумағында жайылымдарды ұтымды пайдалану үшін қажетті талаптар:

"Жайылымдардың жалпы алаңына түсетін жүктеменің шекті рұқсат етілетін нормасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 14 сәуірдегі № 3-3/332 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 11064 болып тіркелген) сәйкес жайылымдардың жалпы алаңына түсетін жүктеменің шекті рұқсат етілетін нормасын сақтау;

жайылым айналымын және суды пайдалану көздерін ескере отырып жайылымдарды пайдалану;

жайылым алаңдарын жекеленген өріс учаскелеріне бөлу;

жайылым учаскелерін жыл маусымдары бойынша кеңістікте және уақытпен (маусым, жыл ішінде) кезектестіру;

жайылым айналымы учаскелерінің бірін жайылымсыз және ауыл шаруашылығы жануарларынсыз жыл сайын қалдыру.

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша
2026-2030 жылдарға арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
1-қосымша

Халықтың ауыл шаруашылығы жануарларын жаюға арналған қоғамдық жайылымдар

Ауылдық округтің атауы	Елді-мекен жайылымының ауданы, га	Қосымша босалқы жерден табысталған жайылымдар, га	Жоспарға сәйкес халықтың қажеттіліктері үшін бөлінген жайылымдардың жалпы көлемі, га
Күршім	3523	21546,3	25069,3
Барлығы:	3523	21546,3	25069,3

Күршім ауданы Күршім ауылдық округі жер балансының және мемлекеттік жер кадастрының ақпараттық жүйесінің деректері

№ 1-кесте. Күршім ауданы Күршім ауылдық округі жайылымдарын жерлердің санаттары бойынша бөлу, гектар

Ауылдық округтердің атауы	Әкімшілік-аумақтық объектілер жіктеуішінің коды	Жерлер санаттары							
		ауыл шаруашылығы мақсатындағы	елді мекендердің	өнеркәсіп, көлік және өзге де ауыл шаруашылығы мақсатындағы емес	ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың	орман қорының	су қорының	босалқы жер	Жерлер жиыны
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Күршім ауылдық округі	635230000	99155	1033	2902	0	3972	180	292	107534

Шығыс Қазақстан облысы Күршім ауданы Күршім ауылдық округі Күршім ауданының батыс бөлігінде орналасқан. Күршім ауылдық округінің жерлері Негізгі және Жолақаралық учаскелерден тұрады, кадастрлық кварталдар: 05-072-004, 05-072-027.

Әкімшілік орталығы - Күршім ауылы.

Күршім ауылдық округінің жерлері оңтүстік-батысы мен батысында мемлекеттік орман қоры жерлерімен, солтүстік - батысында Бұқтырма су қоймасымен, шығысында - Құйған ауылдық округінің жерлерімен, оңтүстігінде -Сарыөлең ауылдық округінің жерлерімен шектеседі.

Зерттелген аумақта Негізгі учаскенің жалпы ауданы 87769 га, оның ішінде ауыл шаруашылығы алқаптары - 79456 га, өзге жерлер - 8379 га. Ауыл шаруашылығы алқаптары: жайылымдар - 52154 га, шабындықтар - 3430 га, егістік - 23709 га, бақтар - 97 га. Басқа жерлер құрамына: бұталы алқаптар - 1613 га, ағаш-бұталы алқаптар - 2359 га, қамысты батпақтар - 180 га, жалаңаш жыныс шығулары - 2902 га, елді мекендер - 1033 га кіреді.

Жалпы зерттеу аумағы 107534 га, оның ішінде ауыл шаруашылығы алқаптары 99155 га, басқа жерлер - 8379 га.

Жер санаттары бойынша келесідей бөлінеді:

ауыл шаруашылығы алқаптары жайылымдар - 71919 га, шабындықтар - 3430 га, егістік - 23709 га, бақтар - 97 га. Басқа жерлер: бұталы алқаптар - 1613 га, ағаш-бұталы алқаптар - 2359 га, қамысты батпақтар - 180 га, жалаңаш жыныс шығулары - 2902 га, елді мекендер - 1033 га.

Әкімшілік-аумақтық бөлініс бойынша Күршім ауданы Күршім ауылдық округінде 3 елді мекен бар.

Жайылымдардың негізгі пайдаланушылары – ШҚО Күршім ауданының Күршім ауылдық округінің тұрғындары: Күршім ауылы (аудан орталығы), Алғабас ауылы, Топтерек ауылы.

Күршім ауылы облыс орталығы Өскемен қаласынан 210 км қашықтықта орналасқан

№ 2-кесте. Елді мекеннің жайылымдарын бөлу, гектар

Р/с №	Ауылдық округтің атауы	Әкімшілік-аумақтық объектілер жіктеуішінің коды	Ауылдық округтің атауы	Жайылымдардың жалпы алаңы, гектар	Жайылымдардың алаңдары мен түрлері					
					жеке ауладағы ауыл шаруашылығы жануарларын жаяу бойынша халық мұқтажын қанағаттандыруға арналған, гектар	көпшілік пайдаланатын, гектар	шалғайдағы, гектар	маусымдық, гектар	аридтық, гектар	екпелі жайылымдар, гектар
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Курчум ауылдық округі	635230000	Курчум ауылы	71919	1665,3	-	1555	66840	-	-
2		635230200	Топтерек ауылы		1220,4					
3		635230400	Алғабас ауылы		638,0					
Барлығы:				71919	3523,7	-	1555	66840	-	-

ШҚО Күршім ауданы Күршім ауылдық округінің жергілікті тұрғындарының мал жаяуы үшін 3524 гектар жер бөлінген.

Жайылымдардың негізгі пайдаланушылары ШҚО Күршім ауданы Күршім ауылдық округіне қарасты Күршім, Тептерек, Алғабас ауылдарының тұрғындары.

№ 3-кесте. Жер учаскесіне құқық белгілейтін және сәйкестендіру құжаттары негізінде меншік иелері мен жер пайдаланушылар туралы мәліметтер

P/c №	Меншік иелерінің, ж е р пайдаланушылардың атауы	БСН/ЖСН	Жер учаскесінің кадастрлық нөмірі	Жайылымдар алаңы, гектар
1	Абилтаева Гульжан Айтказиновна	730815400217	05-072-004-298	635.20
2	Адрышев Лайла		05-072-004-088	79.80
3	Айдарқанов Тұрсынбек Әнуарбекұлы	611116300368	05-072-027-199	300.00
4	Алханов Аргынқазы Мұслимұлы	700301302940	05-072-027-263	200.00
5	Ангишпаев Адылбек Кабдилашимұлы	580409301813	05-072-004-192	900.00
6	Аханов Ернар Мейрамбекулы	931111301771	05-072-004-238	900.00
7	Бадылханов Қайрат Бадылханұлы	641111301473	05-072-004-265	69.40
8	Байгунусов Жарқын Сайнулдаұлы	650106300196	05-072-004-115	200.00
9	Беков Болат	530920300130	05-072-004-022	88.60
10	Б е к о в ДаулетЗенолдаұлы	830212302705	05-072-040-001	125.00
11	Беков Мұраткелді Байтілеуұлы	600203301146	05-072-004-011	500.00
12	Беков Мұраткелді Байтілеуұлы	600203301146	05-072-004-084	125.00
13	Бекова Сауле Уалғалиевна	571101403872	05-072-004-225	218.00
14	Бердигожин Сайлаубек	460302300185	05-072-004-262	794.60
15	Бисолтанов Ермек Каукунович	570108300123	05-072-027-265	313.30
16	Долданов Калибек	550307301407	05-072-004-201	378.00
17	Дукетаев Ерболат Талгатбекович	730703301309	05-072-027-207	200.00
18	Дукетаев Ерлан Талгатбекович	741024302757	05-072-027-501	1739.00
19	Әсенов Нұрлан Өмірәліұлы	690821300283	05-072-027-158	700.00

20	Әсенов Нұрлан Өмірәліұлы	690821300283	05-072-027-210	500.00
21	Жакиянов Махат Заданович	721104300276	05-072-027-417	360.00
22	Журағатова Айнур Токтаркановна	680117400141	05-072-004-234	720.00
23	Жұмағұлов Ғалымбек Тұрсынғалиұлы	580401301909	05-072-027-212	360.00
24	Жұрағатов Бағдатхан Камалханұлы	730407302407	05-072-004-093	432.00
25	Жұрағатов Бағдатхан Камалханұлы	730407302407	05-072-004-103	393.00
26	Жылысов Бакытбек Қайролдаұлы	690719301524	05-072-027-245	230.00
27	И с а н о в а Шарипжамал	470315403009	05-072-027-464	101.40
28	Калиев Кайрат Саканович	580227301804	05-072-027-444	282.50
29	Капасов Сымбат Советканович	700330300902	05-072-027-500	652.40
30	Каратаев Шарипхан	520101301203	05-072-027-382	200.00
31	Каримбаев Жанбулат Рахимғалиұлы	641012301198	05-072-027-085	185.00
32	Касымкан Бакытбек Касымканұлы	800405301394	05-072-004-109	162.0
33	Катпанова Гульнара Кабдылашимовна	591102401885	05-072-004-119	432.00
34	Катпанова Зейнелзада Оразғалиевна	461203400215	05-072-004-082	819.90
35	Кенжеханов А д ы л к а н Назырханович	611220302934	05-072-004-324	168.50
36	Кенжекенов Бейбет Назырканович	670102302128	05-072-003-336	304.90
37	Кизатулдин Еркин	690621300117	05-072-004-335	170.00
38	Кусаинов Ербол Кыдырканович	770809302053	05-072-027-453	500.00
39	Кусметов Нурлыбек Рахметолдинович	591006300105	05-072-004-288	73.00
40	" Д и а с " шаруақожалығы (	650228302467		120.00

	басшысы Кутешов Бауыржан Еспосынұлы)		05-072-004-185	
41	Қадаролдинов Атымтай Қалықұлы	551118300266	05-072-027-391	100.00
42	Қадыролда Тлеухан Халықұлы	710520300676	05-072-027-506	819.40
43	Мамырбеков Құмарбек	400220300179	05-072-004-020	95.00
44	Муканов Самат Толеуханович	861123302096	05-072-004-329	448.70
45	Мундабекова Д и л ь д а Рахимбаевна	510618401625	05-072-004-013	145.80
46	Мухыдаутов Адилхан Байкенұлы	650717300607	05-072-004-066	99.80
47	Мухыдаутов А д ы л х а н Байкенович	650717300607	05-072-004-326	266.00
48	Мұканов Тлеукельды Садуұлы	681015302171	05-072-004-074	127.20
49	Мұканов Тлеукельды Садуұлы	681015302171	05-072-004-299	635.20
50	Мұқажанов Әділбек Нурсадықұлы	640315302993	05-072-027-034	167.00
51	Мұхамқдиев Қанат Ерназарұлы	730130301433	05-072-027-196	240.00
52	Нургазин Серикбек	540418301181	05-072-004-039	161.70
53	Оқасов Кұрманбек Қадылбекұлы	600610302701	05-072-027-312	699.60
54	Оразбекова Гульназ Ахметкалиевна	731208400295	05-072-004-302	208.50
55	Оразбекова Гульназ Ахметкалиевна	731208400295	05-072-004-341	280.00
56	Оспанова Сабила	500427401754	05-072-004-010	385.00
57	Рахимжанов Кайыргелди Меиргазинович	700729300337	05-072-027-208	420.00
58	Рахимов Сеитбек Коржинбаевич	560127300571	05-072-004-036	64.40
59	Рахимов Сеитбек Коржинбаевич	560127300571	05-072-004-124	900.00
60	Сағитжумартов Күпжасар Қалімғазынұлы	621019300987	05-072-004-323	273.00

61	Садуов Бауржан Оразбекович	720302302494	05-072-004-307	422.50
62	Сексембаев Айдар Ұатқанұлы	700217301202	05-072-004-116	366.00
63	"Тулпар" шаруа қожалығының (С Слямов Аскар Калибекович басшысы)	740819302220	05-072-004-130	1150.00
64	Сыдыков Миргалым Ожанович	631103300083	05-072-004-035	80.00
65	Сырымбаев Елтай Кәлімжанұлы	540101301198	05-072-004-021	86.40
66	"Біржан" (басшысы Таппаев Қайнолда)	390802300247	05-072-027-373	221.00
67	Тастамбеков Мұқитқан	550803301691	05-072-027-311	457.20
68	Тащанов Нурлан Абиљевич	641115300040	05-072-004-269	747.70
69	Тащанов Нурлан Абиљевич	641115300040	05-072-004-273	899.30
70	Тащанов Нурлан Абиљевич	641115300040	05-072-004-333	73.10
71	Т е л ь м а н ГулнурЕрланкызы	921228451055	05-072-004-311	50.00
72	ТлеубаевТоктарғож а	530509300215	05-072-004-027	75,13
73	Товарищество с ограниченной ответственностью "КАЙНАР-АЙДОС"	40540001697	05-072-004-169	500.00
74	Тунгатарова Гулнар Кабылкановна	661108401358	05-072-004-325	438.50
75	Тымбаев Жанболат Аимқашұлы	680130300979	05-072-027-156	240.00
76	Шағаланов Жанболат Рақимғазыұлы	620905302005	05-072-004-117	294.40
77	Шапатов Зада Букейханович	571111301110	05-072-004-161	580.00
78	Ш а р у а қожалығының (б ас шы сы Кизамадиев Париолла)	281210300863	05-072-027-379	110.00
79	Ш а р у а қожалығының (б	281210300863		164.00

	басшысы Кизамадиев Париолла)		05-072-027-380	
--	------------------------------------	--	----------------	--

№ 4-кесте. Жайылымдарды бөлу

Р/с№	Ауылдық округтің атауы	Әкімшілік -аумақтық объектілер жіктеуішінің коды	Елді мекеннің атауы	Ауыл шаруашылығы жануарлары үшін қажетті жайылым алаңы, мың гектар			Қоғамдық жайылымдар алаңы, мың гектар	Шалғайдағы жайылымдар алаңы, мың гектар
				Ірі қара мал	Ұсақ мал	Жылқылар		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
1	Құйған ауылдық округі	635230000	Күршім ауылы	26,400	13,140	6,138	1,665	44,013
2		635230200	Топтерек ауылы	14,768	6,966	7,713	1,220	28,227
3		635230400	Алғабас ауылы	15,878	8,502	11,997	0,638	35,739
Барлығы:				57,046	28,608	25,848	3,524	107,979

Жоспар жайылымдарды ұтымды пайдалану, мал азығына деген қажеттілікті тұрақты қамтамасыз ету және жайылымдардың тозу процесінің алдын алу мақсатында қабылданды.

2025 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ШҚО Күршім ауданы Күршім ауылдық округінде халықтың жеке қосалқы шаруашылықтарында: ірі қара мал - 7606 бас, ұсақ мал - 19072 бас, оның ішінде қой - 17204 бас, ешкі - 1868 бас, жылқы - 2872 бас.

Күршім ауылында:

ірі қара мал - 3520 бас, ұсақ мал - 8760 бас, жылқы - 682 бас.

Күршім ауылының жайылым жері - 1665,3 гектар.

Топтерек ауылында:

ірі қара мал - 1969 бас, ұсақ мал - 4644 бас, жылқы - 857 бас.

Топтерек ауылының жайылым жері - 1220,4 гектар.

Алғабас ауылында:

ірі қара мал - 2117 бас, ұсақ мал - 5668 бас, жылқы - 1333 бас.

Алғабас ауылының жайылым жері - 638,0 гектар.

2025 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Күршім ауданы Күршім ауылдық округінде Ш/К мен ЖШС-ларда: ірі қара мал - 13765 бас, ұсақ мал - 28066 бас, жылқы - 5778 бас.

Күршім ауданы Күршім ауылдық округі бойынша ауыл шаруашылығы жануарларын қамтамасыз ету үшін 68395 гектар жайылымдық алқаптар бар.

Жергілікті халықтың басқа да ауыл шаруашылығы жануарларын жаю үшін 137716 гектар жайылымдық алқапқа қажеттілігі бар. Ірі қара малға жүктеме нормасы - 9,5 га/

бас, ұсақ малға - 1,9 га/бас, жылқыға - 11,4 га/бас (Алтай алды провинциясының дала аймағы мен округінде, Зайсан провинциясының оңтүстік бөлігінің шөлейт аймағында) Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 14 сәуірдегі № 3-3/332 "Жайылымдардың жалпы алаңына шекті жол берілетін жүктеме нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес белгіленген.

№ 5-кесте. Қосымша қажет етілетін жайылымдар

Р/с №	Босалқы жерлерден қажет етілетін қосымша жайылымдар, мың гектар	Қосымша берілетін жайылымдар	
		жа й ы л ы м пайдаланушыларға жер пайдалануға берілуі мүмкін жайылымдар, мың гектар	жеке ауладағы ауыл шаруашылығы жануарларын жаю бойынша халық м ұ қ т а ж ы н қанағаттандыру мақсатында резервке қойылуға тиіс жайылымдар, мың гектар
1.	181,567	181,567	137,716

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша
2026-2030 жылдарға арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
2-қосымша

1. ӨСІМДІК ЖАМЫЛҒЫСЫ

Өсімдік жамылғысы жер бедеріне, эдафикалық және климаттық жағдайларға сәйкес келеді.

Далалық зерттеу материалдары бойынша флоралық тізім 97 туысқа және 27 тұқымдасқа жататын 130 түрді құрайды.

Тұқымдастардағы түрлер саны бойынша басым: Күрделігүлділер - 24 түр, Астық тұқымдастар - 23 түр, Алабота тұқымдастар - 19 түр, Бұршақ тұқымдастар - 10 түр, Шатыршагүлділер - 6 түр, Лалагүлділер, Раушангүлділер және Ерінгүлділер - 5 түрден, Қарақұмық тұқымдастар мен Қалампыр тұқымдастар - 4 түрден, Қиякөлең тұқымдастар - 3 түр, Талдар, Орамжапырақ тұқымдастар, Қорғасыншөптер, Сабынкөктер және Бақажапырақ тұқымдастар - 2 түрден, қалған тұқымдастарда 1 түрден бар.

Өсімдік жамылғысында басымдық танытатындар (доминанттар) 20 түр. Түрлердің басым көпшілігі (117 түр - 94,3%) мал жайылымына жарамды, 7 түрі улы болып саналады, дәрілік түрлер - 16.

Өсімдік жамылғысының таралуында жер бедерінің элементтері маңызды рөл атқарады. Зерттеу нәтижесінде мекендеу жағдайлары мен өсімдік құрамына байланысты табиғи мал азықтық алқаптар жер бедерінің негізгі пішіндері шегінде

жүйеленді: биік таулы, орта таулы, аласа таулы және толқынды, төбелі-толқынды, әлсіз толқынды жазық, жазықтың ойпаң жерлері.

Жер пайдалану аумағындағы жоғарыда сипатталған барлық қауымдастықтар қазіргі уақытта жеке мал жаю үшін пайдаланылады.

2. НЕГІЗГІ МАЛ АЗЫҚТЫҚ, ЖЕМДІК ЕМЕС, УЛЫ ЖӘНЕ ДӘРІЛІК ӨСІМДІКТЕРДІҢ ҚЫСҚАША СИПАТТАМАСЫ

2.1. Мал азықтық өсімдіктер

Түкті қауырсын (тырса) - биіктігі 50-80 см болатын көпжылдық, тығыз түпті, шым түзетін астық тұқымдас өсімдік. Көктемде көптеген ксерофильді астық тұқымдастарға қарағанда кеш көктейді, сондықтан қурауы да едәуір кеш жүреді. Басқа боз түрлеріне қарағанда жоғары өнім береді, ал масақтануға дейін орылған жағдайда бірінші шабындық массасының 50%-на дейін жапырақтардан тұратын көк шөп (отава) береді. Көктемде жапырақтарын жылқылар өте жақсы жейді және тез салмақ жинайды. Гүлдену кезеңінің соңынан бастап желінбейді дерлік. Ірі қара мал жылқыларға қарағанда сәл нашар жейді, қойлар мен ешкілер оны тек жас күйінде ғана қанағаттанарлықтай жейді. Күзгі отава өте нәзік және барлық мал түліктері жақсы жейді.

Сарептаның қауырсын шөптері (тырсиқ) — тығыз шым түзетін көпжылдық астық тұқымдас өсімдік. Генеративті өркендерінің биіктігі 40-80 см-ге жетеді. Мамыр-маусым айларында гүлдейді.

Көктемде жапырақтарын жылқылар сүйсініп жейді, емшектегі биелердің сүті артады. Бозды жайылымдарда жылқылар тез жазылады, қымыздың сапасы өте жақсы болады. Ірі қара мал бұл бозды сәл нашар жейді. Қойлар оны өсудің ерте фазаларында ғана қанағаттанарлықтай жейді, гүлдену және әсіресе жеміс беру фазасынан бастап олар үшін өте қауіпті.

Отавасы өте нәзік және барлық мал түліктері жақсы жейді. Жайылымда малдың жақсы салмақ қосуын қамтамасыз етеді.

Борозды бетеге (типчак) - биіктігі 30-60 см, тамыр түбі жапырақтары көп, қуатты тығыз шым түзетін көпжылдық, тығыз түпті астық тұқымдас өсімдік. Мамырдың аяғы-маусымда гүлдейді, гүлденуден кейін қурай бастайды және толық піскенде сары әрі дөрекі шөпке айналады. Жаздың ыстық кезеңінің бәрінде тыныштық күйде болады және көктемейді. Температура төмендеп, алғашқы жаңбыр жауған кезде көктемдегідей дерлік биіктікке дейін өсетін тамыр түбі жапырақтарының массасы пайда болады.

Жайылымда малдың барлық түрлері, әсіресе жылқылар тамаша жейді, тек түйелер ғана оны қанағаттанарлықтай жейді. Гүлденудің басынан бастап және әсіресе пісу фазасында нашар жейді, ал жазда тек тамыр түбі жапырақтары ғана желінеді.

Жіңішке қылтықбас - сабағы жалаң, тегіс, биіктігі 50-120 см болатын көпжылдық астық тұқымдас өсімдік. Жапырақ қынаптары тегіс, тілшесі ұзындығы 8 мм-ге дейін.

Жапырақтары ені 7 мм-ге дейін, кейде бүктелген. Масағы ұзындығы 10-30 см. Маусым-қыркүйек айларында гүлдейді.

Дөрекі жемшөп. Жайылымда мал түліктері, негізінен жылқылар мен ірі қара мал, ерте фазаларда азды-көпті қанағаттанарлықтай жейді. Өте тез іріленеді (дөрекіленеді), сондықтан масақ шығарғанға дейін пішенге дайындау қажет.

Бұталы қараған - биіктігі 0,5-2 м, қабығы қою, жасыл-сұр немесе сары-сұр түсті, тік өркенді және бұтақты, әлсіз тікенді бұта. Гүлдері ашық-сары. Мамыр-шілде айларында гүлдейді, шілде-қыркүйекте жеміс береді. Жайылымда жапырақтары мен жас өркендерін ірі қара мал мен қойлар жейді. Жапырақтануы жақсы, ал қалың өскен жерлердегі бұтақтары, әсіресе өсімдік жыл сайын шабылатын жерлерде, жіңішке, шыбық тәрізді болады. Мұндай жайылымдарда кейде күзге дейін дерлік жақсы жейді. Жапырақтары мен гүлдерінде протеин көп болады.

Аласа бойлы қараған - биіктігі 20-60 см, қабығы қою сұр-жасыл немесе қоңыр-жасыл түсті, бұтақты, аласа бұта.

Гүлдері жұмыртқаның сарысындай сары. Маусым-шілде айларында гүлдейді, тамызда жеміс береді. Жиі кездеседі, кейде кең алқапты алып жатқан қалың бұталы өсімдік түзеді. Жайылымда жапырақшалары, гүлдері және жіңішке жас бұтақшалары қанағаттанарлықтай желінеді.

Қысқы жайылымдарда белгілі бір маңызға ие. Қоректілігі бойынша сапасы төмен пішенге теңестіріледі.

Ақ алабота (көкпек) - жатаған, қысқа, сүректенген бұтақтары бар, биіктігі 20-50 см болатын жартылай бұта. Біржылдық өркендерінің биіктігі 15-30 см. Жапырақтары кезектесіп орналасқан, жуандау, ұзындығы 0,5-3 см, ені 0,2-0,7 см, сопақша-жұмыртқа тәрізді, ұшында доғал. Жапырақ қолтықтарында майда жапырақтары бар қысқарған өркендер болады. Гүлдері бұралқы-масақ тәрізді гүлшоғырына жиналған. Шілде-қыркүйек айларында гүлдеп, жеміс береді. Жайылымда гүлдену фазасынан бастап, күзде жеміс бергеннен кейін және қыста түйелер жақсы жейді, қойлар мен жылқылар қанағаттанарлықтай жейді. Қойлар мен түйелер үшін күзде және қыста семіртуші жемшөп болып табылады. Ерте көктемде жылқылар өткен жылғы бұтақшаларды сүйсініп жейді. Химиялық талдау мәліметтері бойынша, протеинді салыстырмалы түрде көп, ал клетчатканы аз мөлшерде қамтиды, бірақ ерте фазаларда барлық қоректік заттардың сіңімділік коэффициенті өте төмен, тиісінше бұл кезеңде қоректілігі де төмен (40 азық өлшемінен төмен). Жеміс беру фазасынан бастап клетчатка мен БЭЗ-дың сіңімділігі айтарлықтай артады, сондықтан күзде жалпы қоректілігі жазға және көктемге қарағанда жоғары болады. Жапырақтарында органикалық қышқылдар бар. Малдың тәбетін ашады.

Нағыз іргетік - сабағы төрт қырлы, тік, кейде қысқа бұтақты, биіктігі 30-125 см, әлсіз түкті, көпжылдық шөптесін өсімдік. Жапырақтары бұралқыда 6-15-тен, жіп тәрізді дерлік, шеттері төмен қарай иілген, үшкір, гүл маңы жапырақтары бұралқыда 4-

5-тен, ең жоғарғылары жұп немесе дара. Ашық-сары гүлдер сыпыртқы гүлшоғырына жиналған.

Маусым-тамыз айларында гүлдейді, шілде-қыркүйекте жеміс береді.

Жайылымдарда желінуі аса құнды өсімдіктердің болуына байланысты, бірақ астық тұқымдастар қурай бастағанда ол толығымен дерлік желінеді. Барлығынан жақсы қойлар мен жылқылар жейді, сәуірден тамызға дейін оның генеративті және вегетативті өркендері бақылауда болған барлық өсімдіктердің 90%-ына дейін желінді.

Ерте фазаларда протеинді көп және клетчатканы аз мөлшерде қамтиды, бұл кезде қоректілігі сапалы пішеннен кем емес. Жайылғаннан кейін жақсы қайта өседі. Жайылымға аса төзімді емес.

Қарама-қарсы жапырақты петросимония - қоңыр түсті, тік, бұтақты, биіктігі 10-40 см болатын біржылдық шөптесін өсімдік. Бұтақтары мен төменгі жапырақтары қарама-қарсы орналасқан, жоғарғылары кезектескен, бастапқыда түкті, кейін жалаң болады.

Жапырақтары таспа тәрізді-білеуленген, етті, негізіне қарай кеңейген. Шілде-қыркүйек айларында гүлдейді. Күзде және қыста қойлар мен түйелер жақсы жейді. Қоректілігі орташа сапалы шалғындық пішеннен кем емес.

Жалаң мия (қызыл мия) - көпжылдық, тамырсабақты, тамыр өркенді, биіктігі 30-80 см және одан да жоғары, сабағы тік, мықты, жай немесе бұтақты шөптесін өсімдік. Жапырақтары ұзындығы 5-20 см, 3-10 жұпты, жапырақшалары ұзынша-жұмыртқа тәріздіден қандауыр тәріздіге дейін. Гүлдері ақшыл-күлгін, сирек шашақ гүлшоғырына жиналған.

Мамыр-маусым айларында гүлдейді, шілде-тамызда жеміс береді.

Көк мия құрамында илік заттардың, сондай-ақ бүкіл өсімдікті жабатын жабысқақ зат - камедь ("балды шық") болуына байланысты нашар желінеді. Жайылымдық шөптесіннің аздығынан ол толық қанағаттанарлықтай, ал кейде тіпті жақсы да желінеді (одан да жақсы өсімдіктер болмаған жағдайда). Бүршіктенуге дейін дайындалған және жақсы кептірілген (жапырақшаларын сақтай отырып) пішенде толық қанағаттанарлықтай желінеді. Басқа өсімдіктермен бірге сүрлем дайындау үшін қолданылады.

Шайқурай жапырақты тобылғы - биіктігі 150 см-ге дейін, қоңыр шыбық тәрізді бұтақтарында көптеген шатырша гүлдері бар бұта. Жапырақтары ұсақ, жас кезінде түкті, кері-жұмыртқа тәрізді. Гүлшоғыры - отырыңқы шатыршада 4-10 гүлден. Сәуір-мамырда гүлдейді, маусымда жеміс береді. Жайылымда жапырақтары мен жас өркендерін қойлар мен ешкілер сүйсініп жейді. Қалған мал түліктері нашар жейді. Ерте сатыларында протеин, май көп және клетчатка онша көп емес, ал қоректілігі жақсы бұршақ тұқымдас пішеннен кем емес. Құрамында С дәрумені, ароматты заттар бар.

Кәдімгі мыңжапырақ - көпжылдық, түкті, жіңішке, жылжымалы, бұтақты тамырсабақты және санаулы тік немесе әлсіз иілген, кейде жоғарғы жағында

бұтақтанған, биіктігі 5-60 см сабақтары бар шөптесін өсімдік. Жапырақтары таспа тәрізді дерлік, ұзындығы 10-40 см, ені 0,8-5 см, екі немесе үш рет қауырсынды тілімденген. Гүлдері ақ, қоңыр немесе қызыл, көптеген күрделі қалқаншаларда себеттері бар.

Орман, орманды дала және дала аймақтарында, тау белдеулерінде шалғындарда, таулардың далалы және шалғынды беткейлерінде, тыңайған жерлерде кездеседі. Шілде-қазан айларында гүлдейді.

Құнарсыз топырақтарда жақсы дамиды және жайылымға төзімді. Сондықтан мал шектен тыс көп жайылған жайылымдарда әсіресе қаулап өседі. Жайылымда көктемнен бастап малдың барлық түрлері толық қанағаттанарлықтай, тіпті жақсы жейді, жазда орташа жейді. Пішенге аздап қосылғанда мал жақсы жейді. Ерте фазаларда протеинді жеткілікті көп және клетчатканы аз мөлшерде қамтиды, қоректілігі жоғары. Сүттің дәмін жақсартады, сүт көбейтетін қасиеті бар. Жоңышқа егістігінде мал жайғанда тимпаниттің (кебудің) алдын алады. Иісі жусанды еске түсіретін күшті, ал дәмі ащы, тұтқыр болады.

Аустрия жусаны - биіктігі 60 см-ге дейін, сабағы тік, санаулы немесе дара, бұтақты және жапырақтылығы жақсы, тамырсабағы жіңішке, бұтақты, сүректенген көпжылдық шөптесін өсімдік. Шілде-қыркүйек айларында гүлдейді.

Жайылымда жазда нашар жейді немесе мүлдем жемейді. Кейде жазда қуаңшылық кезінде толық қанағаттанарлықтай жейді. Күзде және қыста түйелер мен қойлар толық қанағаттанарлықтай жейді, ал жылқылар мен ірі қара мал аз мөлшерде жейді. Астық тұқымдас пішенге Аустрия жусанын аздап қосу оның желінуін жақсартады.

Жіңішке жусан - тамыры жуан, көп басты, сүректенген, көптеген қысқарған вегетативті және жіңішке, жоғарғы жағында бұтақтанған, биіктігі 15-30 см генеративті өркендер беретін көпжылдық өсімдік. Төменгі жапырақтары қысқа сағақты, ұзынша, ұзындығы 1-2 см, ені 1 см-ге дейін, екі немесе үш рет қауырсынды тілімденген, қалған жапырақтары отырыңқы, аз тілімденген. Гүлдері сары. Тамыз-қыркүйек айларында гүлдейді.

Лессинг жусаны - тамыры сүректенген, көп басты және көптеген вегетативті (қысқарған) және жоғарғы жағында бұтақтанған генеративті сабақтары (биіктігі 45 см-ге дейін) бар, биік, тығыз шым түзетін көпжылдық өсімдік. Қыркүйек-қазан айларында гүлдейді. Мал азықтық тұрғыдан аз зерттелген. Әдеби деректер бойынша, күзде және қыста қойлар мен жылқылар толық қанағаттанарлықтай жейді. Геоботаниктердің бақылаулары бойынша, жайылымда көктемде, жазда және күзде малдың барлық түрлері қанағаттанарлықтай жейді. Ерте фазаларда протеинді көп, клетчатканы аз мөлшерде қамтиды.

Жылтыр ши - биіктігі 250 см-ге жететін, сабағы мықты, көпжылдық, ірі шым түзетін астық тұқымдас өсімдік. Мамыр-шілде айларында гүлдейді.

Дөрекі, жапырақтары қатты бұдырлы өсімдік. Әртүрлі топырақтарда кездеседі, бірақ ылғалдылығы жоғары жерлерде, кейде қалың өскен ши алқаптарын құрайды. Шидің шоғырлануына қарап құдық қазатын орынды анықтайды. Жайылымда масақтануға дейін ғана сүйсініп жейді, кейін ол өте дөрекіленеді. Шидің отавасын жазда да сүйсініп жейді. Егер масақтануға дейін орылса, пішенде жақсы жейді, ал кешіктіріп орылған жағдайда тек жапырақтары ғана желінеді. Қысқы жайылымдарда ерекше маңызға ие, өйткені биік ши түптерін қар басып қалмайды. Орташа сапалы мал азықтық өсімдіктерге жатады. Мал жейді, бірақ жоңышқа пішеніне қарағанда сәл нашар.

2.2. Нашар желінетін және желінбейтін өсімдіктер

Гмелин кермегі (томарбояу) - көпжылдық, түксіз, жуан, сүректенген, бұжыр тамырлы және қысқарған сабақты, оның жер асты бөлігі көлденең тыртықты, ал жоғарғы бөлігінде бірнеше жұп бұтақтары бар шөптесін өсімдік. Тамыр түбіндегі жапырақтары үзілген жері қызарады, ұзындығы 4-40 см, ені 2-10 см, кері-жұмыртқа тәрізді, доғалданған. Гүлдері ұсақ, 1-4 гүлді масақшаларда, жоғарғы жағында бұтақтанған гүлсағақтарында. Шілде-қыркүйек айларында гүлдейді, тамыз-қыркүйекте жеміс береді. Бүкіл Қазақстан бойынша сортаң шалғындарда, кейде ылғалды сорларда, сор көлдердің шеттерінде, сазды теңіз жағалауларында, өзен аңғарларындағы сортаң ойпаңдарда және сирек су басатын сортаң жайылмаларда кездеседі.

Көктемде, жазда және күзде жайылымдарда түйелер қанағаттанарлықтай жейді, қойлар нашар жейді, қалған мал түліктері жемейді дерлік. Ерте фазаларда протеинді көп және клетчатканы аз мөлшерде қамтиды және жеткілікті жоғары қоректілікке ие, бірақ қураған өсімдіктерде ол күрт төмендейді.

Ақ шеңгел - қабығы қоңыр-қоңыр түсті, биіктігі 50-200 см, қатты тікенді бұта. Жапырақтары жұп қауырсынды, тікенмен аяқталады, 1-5 жұп жапырақшалары бар, ұзынша-кері жұмыртқа тәрізді. Гүлдері қоңыр, сирек ақ.

Мамыр-маусым айларында гүлдейді.

Мал нашар жейді. Күзде және қыста түйелер мен қойлар жемістері мен жерге түскен жапырақтарын жейді.

2.3. Улы өсімдіктер

Түлкіқұйрық брунец - биіктігі 55-70 см көпжылдық өсімдік. Тұқымында және бүкіл өсімдігінде улы алкалоидтар табылған. Құрғақ өсімдіктен жасалған дуст (ұнтақ) күшті инсектицидтік қасиеттерге ие, бірақ уыттылығы анабазиннен әлсіздеу. Брунецтен жасалған препараттар тыныс алуды қоздырады.

Шашақбас аққаңбақ - тамыры жуан, сабағы тік немесе көтеріңкі, бұтақты, биіктігі 40-100 см, кейде шар тәрізді бұта түзетін көпжылдық шөптесін өсімдік. Төменгі

жапырақтары ерте солып қалады, ортаңғылары қандауыр тәрізді, ұзындығы 2-5 см, ені 2,5-8 см, ұзын үшкірленген, қолтықтарында вегетативті жапырақты өркендері бар. Гүлдері ақ, жайылма сыпыртқы гүлшоғырында. Маусым-шілде айларында гүлдейді. Қазақстанның барлық аудандарында кездеседі. Тамырында мал үшін улы болып табылатын көп мөлшерде сапониндер бар - олар ауыз қуысының шырышты қабығының қабынуын тудырады.

Кәдімгі адыраспан - көпбасты тамырлы және көптеген тік, бұтақты сабақтары бар, биіктігі 20-60 см көпжылдық шөптесін өсімдік. Мамырдан шілдеге дейін гүлдейді, шілде-тамызда жеміс береді.

Улы өсімдік және көк күйінде желінбейді. Күзде және қыста, жем-шөп тапшы кезде, қойлар мен түйелер жейді.

2.4. Дәрілік өсімдіктер

Гмелин кермегі - көпжылдық шөптесін өсімдік. Шілде-қыркүйек айларында гүлдейді, тамыз-қыркүйекте жеміс береді. Тамырында 25%-ға дейін илік заттар бар. Өнеркәсіптік мақсаттар үшін сортаң топырақтарда мәдени түрде өсіруге ұсынылады. Медицинада тұтқыр және қан тоқтататын дәрі ретінде, сондай-ақ асқазан-ішек ауруларына қарсы қолданылады.

Жақсы балды өсімдік, бірақ балының сапасы төмен.

Үлкен жолжелкен - жай, жапырақсыз, биіктігі 15-30 см сабағы және қысқа, көптеген шашақ тамырлары бар көпжылдық шөптесін өсімдік. Гүлдері ұсақ, қоңырлау. Маусым-тамыз айларында гүлдейді. Бақажапырақтың жапырақтарында аукубин гликозиді, А, С және К дәрумендері, холин, аденин, полисахаридтер, сапониндер, органикалық қышқылдар және тағыда басқа бар. Бақажапырақ жапырақтары қақырық түсіретін, қабынуға қарсы және микробқа қарсы дәрі ретінде ұсынылады.

Нағыз қызылбояу - бұтақты тамырсабақты және тік, бұтақты, биіктігі 15-80 см сабақтары бар көпжылдық өсімдік. Гүлдері ұзын, тығыз сыпыртқы гүлшоғырында, ашық-сары, бал иісті. Маусымнан қыркүйекке дейін гүлдейді. Жапырақтары, гүлдері және жапырақтарынан сығылған шырыны халықтық емдеу тәжірибесінде әртүрлі қолданысқа ие.

Кәдімгі мыңжапырақ - биіктігі 70 см-ге дейін жететін көпжылдық шөптесін өсімдік. Маусымнан жаздың соңына дейін гүлдейді. Шөбі мен гүлшоғырында эфир майы, фитонцидтер, органикалық қышқылдар, тұтқыр және басқа да заттар бар. Мыңжапырақ шөбі қабынуға қарсы, бактерицидтік, қан тоқтататын, ашытуға қарсы, спазмолитикалық және жара жазатын әсерге ие.

Дәрілік қандауыршөп - қырлы, жоғарғы жағында бұтақты, биіктігі 20-100 см сабағы бар көпжылдық шөптесін тамырсабақты өсімдік. Маусым-тамыз айларында гүлдейді. Тамырында 16-17%-ға дейін илік заттар, эфир майы, қымыздық қышқылды кальций, крахмал, бояғыш заттар бар. Халықтық медицинада қан кетуге, тышқаққа қарсы

қолданылған. Қазіргі уақытта да медицинада, халықтық медицинада – қатерлі ісіктерге, тері ауруларына, гомеопатияда – өкпе ауруларында, гинекологияда, диареяда гемостатикалық дәрі ретінде, жара жазатын, антигельминтті, асқазан-ішек ауруларына қарсы қолданылады.

Жалаң мия - биіктігі 110 см-ге дейін жететін көпжылдық шөптесін өсімдік. Өсімдікте алкалоидтар, кумариндер, илік заттар, флавоноидтар, эфир майы, С дәрумені бар. Ресми, сондай-ақ халықтық медицинада жоғарғы тыныс жолдарының ауруларында, қабынуға қарсы дәрі ретінде, диуретикалық және іш жүргізетін жинақтардың, асқазан мен он екі елі ішектің ойық жарасын емдеуге арналған препараттардың, бүйрек үсті безінің қыртысына әсер ететін, бронх демікпесінде, аллергиялық дерматиттерде, экземада және тағыда басқа қолданылатын препараттардың құрамына кіреді.

Кәдімгі бақбақ - биіктігі шамамен 30 см көпжылдық шөптесін өсімдік. Тамыры кіндік, жуан, ұзындығы 20-60 см. Жапырақтары тамыр түбіндегі шоғырда, жалаң, үшбұрышты бөліктері бар. Гүлдері алтын-сары түсті. Мамырдың басынан қыркүйекке дейін гүлдейді. Тамыры, сирек жапырақтары қолданылады. Өсімдіктің тамыры мен шөбі ащы дәм ретінде тәбетті ашады және асқазан-ішек жолдарының жұмысын жақсартады, атониялық іш қатуда өт айдайтын және жеңіл іш жүргізетін әсерге ие. Өсімдік тамырлары асқазан және зәр айдайтын жинақтардың құрамына кіреді.

Түлкіқұйрық брунец - биіктігі 40-100 см көпжылдық өсімдік. Дәрілік шикізат – шөбі. Оның құрамында 30%-ға дейін алкалоидтар бар. Шеткі тамырлардың түйілуінде, бұлшықет дистрофиясында, созылмалы экземаны емдеуде қолданылады.

2.5. Табиғи мал азықтық алқаптар

Табиғи жағдайлары мен өсімдік жамылғысының сипаты бойынша Күршім ауылдық округінің аумағы шөлейт белдемге жатады. Мұнда шөлді және тасты дала өсімдіктерінің түрлері кең таралған, мысалы, жіңішке бөлікті жусан, ақшыл жусан, көкпек, бүйіргін, тасбүйіргін, боз түрлері – қылтанақты боз, сарепт бозы, Лессинг бозы, бетеге.

Шалғындық астық тұқымдастар мен әртүрлі шөптер аз таралған. Өсімдік жамылғысының таралуы айқын белдемділікке ие. Ең оңтүстік шетінде, қоңыр сортаң топырақтарда және қоңыр сорларда негізінен сораңшөпті жайылымдар (бүйіргінді, тасбүйіргінді және көкпекті) таралған. Округ аумағының ортаңғы бөлігінде, қоңыр және ашық-қоңыр топырақты төбелі жазықта жусандықтар, боздықтар (негізінен жусан : жіңішке бөлікті, ақшыл, боздардан - қылтанақты) кең таралған. Солтүстік-шығыс таулы бөлігінде, таулы ашық-қоңыр топырақтарда қылтанақты боз бен бетегелі жайылымдар, негізінен тегістелген және беткейлік учаскелерде таралған. Сай-жыраларда бұталар кездеседі. Аумақтың солтүстік-батыс бөлігінде жылтыр ши басым шалғындық өсімдік жамылғысы байқалады.

Округтің бүкіл аумағы негізінен жайылымдардан тұрады. Шабындықтар мен егістік жерлер шағын бөлігін алып жатыр.

Күршім өзенінің аңғары бойында шағын тоғайлар түрінде көктерек, терек, тал және кейбір бұталар өседі.

Өзендер мен бұлақтардың аңғарларында, көл маңы ойпандарында, жер бедерінің депрессияларында, жақын жатқан жер асты суларына байланысты, осы сулардың минералдану дәрежесіне қарай, астық тұқымдасты, шилі және еркекшөпті жайылымдар мен шабындықтар, сондай-ақ сораңшөпті: сарсазанды, көкпекті және басқа да жайылымдар таралған. Олар шалғынды-қоңыр сортаң саздақты топырақтарда, шалғынды-қоңыр сорларда және шалғындық сортаңдарда қалыптасады. Астық тұқымдастардан: жатаған бидайық, еркекшөп, ажрек және қамыс басым. Өте ылғалды учаскелерде қиякөлең мен қамыс өседі.

Далалық зерттеу материалдары бойынша флоралық тізім 97 туысқа және 27 тұқымдасқа жататын 130 түрді құрайды.

Тұқымдастардағы түрлер саны бойынша басым: Күрделігүлділер - 24 түр, Астық тұқымдастар - 23 түр, Алабота тұқымдастар - 19 түр, Бұршақ тұқымдастар - 10 түр, Шатыршагүлділер - 6 түр, Лалагүлділер, Раушангүлділер және Ерінгүлділер - 5 түрден, Қаракұмық тұқымдастар мен Қалампыр тұқымдастар - 4 түрден, Қиякөлең тұқымдастар - 3 түр, Талдар, Орамжапырақ тұқымдастар, Қорғасыншөптер, Сабынкөктер және Бақажапырақ тұқымдастар - 2 түрден, қалған тұқымдастарда 1 түрден бар.

Өсімдік жамылғысында басымдық танытатындар (доминанттар) 20 түр.

Түрлердің басым көпшілігі (117 түр – 94,3%) мал жайылымына жарамды, 7 түрі улы болып саналады, дәрілік түрлер – 16.

1980 жылғы және 2022 жылғы геоботаникалық зерттеу карталарын салыстыру кезінде алынған деректерді келтірейік.

Бұрын Күршім ауылдық округінде геоботаникалық зерттеу 1980 жылы жүргізілген болатын. 1981 жылғы зерттеу кезінде аумақтың жалпы ауданы 70103 га құрады. Қазіргі уақытта зерттеу ауданы 107534 га құрайды. Ауылдық округ аумағының ұлғаюы Негізгі учаскенің солтүстік-шығыс жағынан шекарасының өзгеруімен ("Высокогорский" кеңшары аумағының бір бөлігі қосылды) орын алды.

2022 жылы жайылымдар ауданы - 71919 га, ал 1981 жылғы зерттеуде - 36815 га құрайды.

Күршім ауылдық округінің солтүстік бөлігінде шалғындық топырақтарда ерекше өзгерістер болған жоқ, мұнда да бұрынғыдай астық тұқымдасты (жылтыр ши, жатаған бидайық, тар еркекшөп), әртүрлі шөпті (жалаң мия, шалғындық беде), арамшөпті (ұсақ жемісті сүттіген, сібір сарыандызы, түлкіқұйрық брунец) шабындықтар мен жайылымдар басым. 1981 жылғы зерттеуде шабындық алқаптар 3472 га алып жатса, қазіргі уақытта 3430 га.

1981 жылғы зерттеуде ауылдық округтің солтүстік-батыс және батыс бөліктеріндегі үлкен аумақтар егістіктерге жатқызылған, қазіргі уақытта бұл учаскелер сақталған, тек кейбіреулері жайылымға айналып, бетеге (типчак), жіңішке бөлікті жусан басым шымды-астық тұқымдасты және жусанды қауымдастықтармен, сирек бұталы жайылымдармен алмастырылған.

Орталық және шығыс таулы бөлігінде бұрын боздықтар басым болса, қазір бетегелі жайылымдар үстемдік етеді. Ауылдық округтің орталық жазық бөлігінде жіңішке бөлікті, ақшыл және суық жусан басым жусанды жайылымдар өзгермеген. Сораңшөпті жайылымдар жусандықтардың және тырса басқан жайылымдардың үстемдік етуі есебінен қысқарған.

1981 жылғы зерттеуде Күршім ауылдық округінің оңтүстік және оңтүстік-шығыс бөлігін жұмсақ сабақты астық тұқымдастар (бидайық, арпа және көкшалғын) басым шалғындық жайылымдар алып жатса, қазіргі уақытта мұнда ірі сабақты астық тұқымдастар (қамыс және ши) басым топтар үстемдік етеді.

Бүйіргін, тасбүйіргін, көкпек және сарсазан басым сораңшөпті жайылымдар қазіргі уақытта сақталған және тек кей жерлерде доминанттар мен субдоминанттар ретінде контурларда алмасқан.

Тұтастай алғанда, Күршім ауылдық округінің аумағында өсімдік жамылғысында далалық және таулық шөптесіндердің айтарлықтай жақсаруы байқалады, бұл ретте сораңшөптер басым күзгі жайылымдар сақталған.

1981 және 2022 жылдардағы зерттеулердің мәдени-техникалық жай-күйін салыстыру кезінде мынадай өзгерістер анықталды: 1981 жылы таза жайылымдар ауданы – 89997 га (85,1%), бұта басқан – 9943 га (9,4%), тапталған – 1223 га (1,2%), арамшөп басқан – 1131 га (1,1%) болса; 2022 жылғы зерттеуде таза жайылымдар ауданы 14599 га (55,3%), бұта басқан – 22690 га (11,1%), тапталған – 12708 га (2,5%), арамшөп басқан – 7105 га (7,8%), тырса басқан – 21988 га (23,4%) құрады. Тапталған жайылымдардың ұлғаюы малды шектен тыс жаюды көрсетеді, нәтижесінде деградацияға ұшыраған (тапталған және арамшөп басқан) жайылымдар пайда болды.

Жайылымдық жүктемені азайту және арамшөптермен күрес жөнінде іс-шаралар жүргізу ұсынылады. Тырса басқан жайылымдардың ұлғаюы 1980 жылы аумақтың орталық бөлігі егістік ретінде пайдаланылса, 2022 жылы бұл учаскелер қылтанақты боз (тырса) басым жайылымдармен алмастырылғанымен түсіндіріледі.

Қазақстан Республикасының табиғи мал азықтық алқаптарының жіктемесіне сәйкес, зерттеу шекарасындағы табиғи мал азықтық алқаптар күңгірт-қоңыр, нашар дамыған және толық дамымаған топырақтардағы аласа таулы далалық жайылымдармен, ашық-қоңыр нашар дамыған және толық дамымаған топырақтармен; шалғынды ашық-қоңыр сортаңдау және шалғындық сортаңдардағы ойпаңды шалғындық жайылымдармен; кәдімгі ашық-қоңыр, толық дамымаған және нашар дамыған, кәдімгі қоңыр және толық дамымаған топырақтардағы тау етегіндегі жайылымдармен;

шалғынды, шалғынды-ашық-қоңыр сортаңды, сортаңдау, шалғынды-қоңыр сорлардағы және шалғындық сортаңдардағы тау етегіндегі ойпаңды шалғындық жайылымдармен ұсынылған.

Көрсетілген сыныптардың әрқайсысы жер бедеріндегі орналасуы, ылғалдану дәрежесі, топырақ түрі, олардың механикалық құрамы бойынша ұқсас мал азықтық алқаптарды біріктіретін кіші сыныптарға бөлінеді. Зерттеу барысында өсімдік қауымдастықтарының 91 түрі, 70 кіші түрі және 35 модификациясы анықталды. Түрлер 42 топқа жүйеленді, сипаттамасы берілген.

3. ТОПЫРАҚТАР

"Қазақстанның жер қорын табиғи-ауылшаруашылық аудандастыру" схемасына сәйкес Күршім ауылдық округінің солтүстік бөлігі Алтай алды провинциясы мен округінің дала белдемінде, оңтүстік бөлігі Зайсан провинциясы мен округінің шөлейт белдемінде орналасқан.

"Қазақстанның таулы және тау етегіндегі аумақтары топырақтарының жүйелі тізімі және негізгі диагностикалық көрсеткіштері" (Алматы, 1989 ж.) сәйкес Күршім ауылдық округінің жерлерінде топырақтың мынадай типтері, кіші типтері және түрлері анықталған:

- Кәдімгі оңтүстік қара топырақтар
- Кәдімгі күңгірт-қоңыр топырақтар
- Нашар дамыған күңгірт-қоңыр топырақтар
- Кәдімгі ашық-қоңыр топырақтар
- Нашар дамыған ашық-қоңыр топырақтар
- Сортаңдау ашық-қоңыр топырақтар
- Кәдімгі шалғынды-күңгірт-қоңыр топырақтар
- Сортаңдау шалғынды-ашық-қоңыр топырақтар
- Сортаңдау қоңыр топырақтар
- Шалғындық сортаңдар
- Жалды-төбелі бекіген құмдар

Төменде ауылдық округ аумағында кездесетін неғұрлым кең таралған негізгі топырақ түрлерінің сипаттамалары берілген.

Кәдімгі оңтүстік қара топырақтардың таралу аймағының жоғарғы, ең аз ылғалданатын бөлігінде таралған. Құйған ауылдық округінің солтүстік және солтүстік-шығыс учаскелеріндегі жергілікті жердің абсолюттік биіктігі 1200-1500 м абсолюттік биіктікке дейін көтеріледі.

Атмосфералық жауын-шашынның жылдық мөлшері 350-450 мм шамасында, максимумы жылы кезеңде (мамыр-шілде).

Бұл аумақтар бедері бойынша көбінесе борпылдақ жыныстардан (негізінен лесс тәрізді саздақтардан) немесе тығыз жыныстармен немесе олардың үгінділерімен жақын

төселген қиыршық тасты элювиалды-делювиалды шөгінділерден құралған толқынды-төбелі тау аралық аңғарлар мен жалды-толқынды орта таулар болып табылады.

Табиғи өсімдік жамылғысы бозды, бұталы және бетегелі өсімдіктер топтарынан тұрады.

Топырақ түзілу жағдайларына және топырақ түзуші жыныстардың сипатына байланысты оңтүстік қара топырақтар арасынан кәдімгілері бөлінген.

Әдетте, оңтүстік қара топырақтардың түсі күңгірт, тереңдеген сайын ағаратын, генетикалық горизонттарға жақсы жіктелген топырақ профилі болады: гумуспен қарқынды және біркелкі дерлік боялған, әлсіз тығыздалған, түйіршікті немесе кесекті құрылымды гумусты-аккумулятивті А горизонты және одан да тығыздалған, төмен қарай ағаратын және қоңырланатын гумусты-иллювиалды немесе өтпелі В горизонты. Бояу реңктеріне, құрылымына, тығыздығына және басқа да белгілеріне сәйкес олар Ад, А1, Аг; Ві, Вг, ВС кіші горизонттарына бөлінуі мүмкін. Тығыз жыныстармен немесе олардың үгінділерімен жақын төселген топырақтарда төменгі горизонттар фрагментарлы болуы немесе толығымен түсіп қалуы мүмкін.

Гумустың мөлшері бойынша оңтүстік қара топырақтар аз гумустыдан (басым көпшілігінде) орташа гумустыға дейін болуы мүмкін. Гумустылық дәрежесіне байланысты сіңіру сыйымдылығы мұнда 22-35 мг-экв/100 г топырақ аралығында ауытқиды.

Карбонаттар және тұз қышқылынан көпіршу әртүрлі тереңдікте байқалуы мүмкін. Топырақ профилі тұздардан толық шайылған.

Кәдімгі қара топырақтар сияқты, оңтүстік қара топырақтар арасында да, әсіресе жыртылған алқаптарда, шайылған топырақтар кең таралған.

Топырақ түзілу жағдайларына байланысты кәдімгі, терең көпіретін, карбонатты, толық дамымаған және нашар дамыған қара топырақтардың түрлері ажыратылады.

Күңгірт-қоңыр топырақтар тік белдемділіктің әсерінен қалыптасатын тау етегіндегі жазықтардың, тау аралық аңғарлардың топырақтары ерекше топ құрайды, алайда өзінің морфологиялық көрсеткіштері мен қасиеттері бойынша олар көп жағдайда жазықтық аналогтарынан аз ерекшеленеді және оларды осы тұрғыдан сәйкес жазықтық топырақтардың ерекше провинциялық нұсқалары немесе таулы бедер жағдайында тік белдемділік әсерінен пайда болған топырақтар ретінде қарастыруға болады.

Сипатталып отырған топырақтар кездесетін абсолюттік биіктіктер олар орналасқан провинцияларға байланысты әртүрлі және 700-800-ден 900-1200 м-ге дейін ауытқиды.

Беткі құрылымы бойынша сипатталатын аумақ әртүрлі және кейде өте үлкен тау аралық ойпаңдармен бөлінген аласа жоталар немесе жалдар жүйесін құрайтын аласа таулардан тұрады.

Аласа таулардың жалдары мен жоталары жұмсақ кескінге ие, ал олардың шыңдары көбінесе сатылы құрылыммен ерекшеленетін тегістелген үстірт тәрізді беттермен сипатталады.

Жер асты сулары 10 м-ден терең жатады және топырақ түзілу процестеріне әсер етпейді.

Күңгірт-қоңыр топырақтардың табиғи өсімдік жамылғысы астық тұқымдасты, астық тұқымдасты-эртүрлі шөпті, астық тұқымдасты-жусанды, бұталы-астық тұқымдасты-эртүрлі шөпті топтардан, әдетте ксерофитті эртүрлі шөптер мен бұталардан тұрады. Салыстырмалы түрде жылы және ылғалды климат жағдайында бұл жамылғы көп мөлшерде биомасса беріп, гумустың жиналуына және басым көпшілігінде орташа қалыңдықтағы топырақтардың қалыптасуына ықпал етеді.

Механикалық құрамы бойынша сипатталып отырған топырақтар негізінен орташа және ауыр саздақты.

Топырақ түзуші жыныстардың ерекшеліктеріне байланысты күңгірт-қоңыр топырақтар арасында кәдімгі (қалыпты) және нашар дамыған генетикалық түрлер ажыратылады.

Кәдімгі күңгірт-қоңыр бедері бойынша кәдімгі күңгірт-қоңыр топырақтар кең толқынды аңғарлар мен жалды-толқынды орта тауларға тән, олардың неғұрлым тегістелген және жазық учаскелерін алып жатыр.

Сипатталып отырған топырақтардың топырақ түзуші жыныстары ретінде басым көпшілігінде лесс тәрізді саздақтар мен лестер, сондай-ақ саздақты механикалық құрамды, кейде қиыршық тасты элювиалды-делювиалды шөгінділер қызмет етеді. Өсімдік жамылғысы бетегелі-тырсалы-жусанды, астық тұқымдасты-жусанды, астық тұқымдасты-жусанды-эртүрлі шөпті, бұталы-астық тұқымдасты-эртүрлі шөпті, бұталы-астық тұқымдасты-жусанды, бұталы-эртүрлі шөпті-астық тұқымдасты типтермен сипатталады.

Топырақтар жақсы жіктелген профильмен сипатталады.

Тың учаскелердегі А горизонты (орташа қалыңдығы 18 см) қоңыр-сұр түсті, тың жерлерде ұсақ кесекті немесе әлсіз кесекті, ал егістікте ұнтақ тәрізді құрылымды болады. В1 горизонтына өту әрдайым айқын. В1 горизонты жоғарғы гумусты горизонттан айырмашылығы, негізгі түстің күңгірт-қоңыр фонында айқын қоңыр реңге, кесекті немесе ірі кесекті құрылымға ие.

Кәдімгі күңгірт-қоңыр топырақтар жақсы гумустанған. Мәселен, А горизонтында ауыр және орташа саздақты механикалық құрамды топырақтардағы гумустың мөлшері 3,2-4,2% аралығында ауытқиды, орташа 3,7% құрайды; жеңіл саздақты топырақтарда оның мөлшері сәл төмен – орташа мәні 3,2% құрайды. Гумустың тереңдеген сайын азаюы айтарлықтай байқалады: В1 горизонтында оның мөлшері 1,8-3,1%, В2 горизонтында - 1,4-2,2%, ВС горизонтында біртіндеп 0,8-1,7%-ға дейін төмендейді.

Жайылым ретінде пайдаланылады.

Нашар дамыған күңгірт - қоңыр неғұрлым тік, жақсы жылынатын беткейлерге және жалдардың, жоталардың және жекелеген таулардың тар шыңдарына тән. Өсімдік жамылғысы астық тұқымдасты-жусанды-изенді, бұталы-жусанды-астық тұқымдасты, жусанды-астық тұқымдасты қауымдастықтардан түзілген. Топырақ түзуші жыныстар ретінде қалыңдығы жер бетінен 40 см және одан жоғары деңгейде жатқан қалыңдығы аз элювиалды-делювиалды қиыршық тасты саздақтар, тығыз жыныстардың үгінділері немесе массивті-кристалды жыныстар қызмет етеді.

Сипатталып отырған топырақтардың өзіне тән ерекшелігі - ұсақ топырақты қабаттың қалыңдығы 40 см-ден аспайды, ал морфологиялық келбеті үшін генетикалық горизонттарға әлсіз жіктелу, әдетте олардың толық емес жиынтығы және қысқалығы тән. Ұсақ топырақты қабаттың қалыңдығы орташа 30 см құрайды, 24-38 см аралығында өзгереді, А горизонтының қалыңдығы 14 см-ден аспайды.

Топырақтар салыстырмалы түрде жақсы гумустанған - А горизонтында гумустың орташа мәні 3,2% құрайды, ауытқуы 2,0%-дан 4,9%-ға дейін, В горизонтында гумустың мөлшері 1,4-2,8% аралығында өзгереді, орташа 2,0% құрайды. Әдетте, нашар дамыған күңгірт-қоңыр топырақтар бетінен тұз қышқылынан көпірмейді және айқын иллювиалды-карбонатты горизонтқа ие емес.

Нашар дамыған күңгірт-қоңыр топырақтардың түрлерге бөлінуі жүргізілмейді.

Механикалық құрамы бойынша саздақты түрлері басым.

Бұл алқаптар жайылым ретінде пайдаланылады.

Кәдімгі ашық-қоңыр топырақтар сипатталып отырған топырақ Негізгі учаскеде және Қайыңды учаскесінде таралған. Өсімдік жамылғысы бетегелі-тырсалы-жусанды, астық тұқымдасты-жусанды, астық тұқымдасты-жусанды-қиякөленді, бұталы-астық тұқымдасты-жусанды, жусанды, жусанды-астық тұқымдасты, жусанды-астық тұқымдасты-изенді типтермен сипатталады. Топырақ түзуші жыныстар ретінде көбінесе едәуір тереңдікте қиыршық тасты элювиалды-делювиалды шөгінділермен төселген лестер мен лесс тәрізді саздақтар қызмет етеді; топырақтар көбінесе механикалық құрамы әртүрлі, көбінесе қиыршық тас қоспасы бар және тығыз жыныстардың үгінділерімен немесе соңғыларымен төселген элювиалды-делювиалды шөгінділерде қалыптасады.

Сипатталып отырған топырақтардағы А+В гумусты горизонттарының қалыңдығы 45 см, мұндағы А орташа 16 см құрайды.

В1 горизонты әрдайым айқын байқалады, қоңыр түсті, тығыздалған құрылымды, кесекті құрылымды. Мұнда басым көпшілік жағдайда көпіршу байқалады.

В2 горизонты әрдайым дерлік ажыратылады. Ол алдыңғысынан ашықтау, тығыздау; онда қатты көпіршу байқалады.

В3 горизонты өте тығыз құрылымды, түгелдей карбонаттармен сіңірілген, соның салдарынан ақшыл түсті болады.

Кәдімгі ашық-қоңыр топырақтардың жоғарғы горизонтындағы гумустың мөлшері орташа 2% құрайды, 1,3-2,6% аралығында ауытқиды және В1 горизонтында 1,4%-ға дейін төмендейді, ауытқуы 1,3-2,1% аралығында. В2 горизонтында бұл шама өзгермейді дерлік (орташа мәні 1,2%); ВС горизонтында гумустың мөлшері 0,3-1,1% аралығында ауытқиды, орташа 0,8% құрайды.

Механикалық құрамы бойынша саздақты.

Бұл топырақтары бар учаскелер табиғи жайылымдар ретінде пайдаланылады.

Нашар дамыған ашық-қоңыр топырақтар сипатталатын топырақтар негізгі учаскелерде және Қайыңды учаскесінде де кең таралған, аласа таулар мен тау етегіндегі жазықтар бедерінің әртүрлі элементтерін алып жатыр. Толық дамымаған ашық-қоңыр топырақтармен әртүрлі пайыздық қатынаста бөлінеді. Өсімдік жамылғысы жоғарыда сипатталған топырақтардағыдай топтармен ұсынылған.

Сипатталып отырған топырақтар үшін бетінен және профилі бойынша қатты қиыршық тастылық, тығыз жыныстардың немесе олардың үгінділерінің жақын төселуі тән. Ұсақ топырақты қабаттың қалыңдығы 40 см-ден аспайды. Горизонттар қысқарған, кейде В горизонты болмайды. А горизонтының қалыңдығы 14 см-ден аспайды.

А горизонтындағы гумустың мөлшері 1,0-ден 3,0%-ға дейін ауытқиды, В горизонтында 0,7-1,7%-ға дейін төмендейді.

Топырақтар, әдетте, сортаң емес. Профилі бойынша тығыз қалдық мөлшері 0,04-0,09%-дан аспайды.

Механикалық құрамы бойынша саздақты түрлері басым. Шаруашылықтарда нашар дамыған топырақтары бар учаскелер өнімділігі төмен жайылымдар ретінде пайдаланылады.

Толық дамымаған ашық-қоңыр топырақтар төбелі-жалды тау етегіндегі жазықтың беткейлері бойынша шектеулі таралған. Кәдімгі топырақтармен кешендер түзеді. Өсімдік жамылғысы жусанды-эфемерлі, шымды-астық тұқымдасты-жусанды және бұталы-жусанды-әртүрлі шөпті қауымдастықтармен ұсынылған. Топырақ түзуші жыныстар топырақ бетінен 40 см және одан да жоғары деңгейде жатады және тығыз жыныстардан немесе олардың үгінділерінен тұрады. А горизонтындағы гумустың мөлшері орташа мәні 1,6% болып, 1,3-2,5% аралығында ауытқиды. Оның тереңдеген сайын азаюы біртіндеп жүреді. Сипатталатын топырақтардың қатты қаңқалылығына байланысты гумустың жалпы қоры толық профильді нұсқалармен салыстырғанда едәуір аз. Көп жағдайда нашар дамыған ашық-қоңыр топырақтар бетінен көпіреді, алайда карбонаттар ұсақ топырақты қабаттан тыс жерлерде де табылуы мүмкін. Оларда айқын байқалатын карбонатты горизонт болмайды және көбінесе карбонаттардың көзге көрінетін пішіндері қиыршық тастың төменгі беттерінде таңдақтар, шашақтар, тау жынысына жабысқан түрінде ғана байқалады. Мұнда гипс пен суда еритін тұздар жиі кездеседі.

Топырақтың механикалық құрамы саздақты.

Бұл топырақтар жайылым ретінде пайдаланылады.

Сортаңдау ашық-қоңыр топырақтар шоқылардың беткейлерінде, шоқы аралық ойпаңдарда, террасаларда және өзен аңғарларында, кең жазықтардағы микроойпаңдарда қалыптасады. Сортаң үсті горизонтының қалыңдығы жоғары, ол 11-16 см аралығында болады; бұл горизонт сұр түсті, кесекті-шаңды құрылымды, үстіңгі жағында қалыңдығы аз кеуекті қабыршағы бар; сортаң үсті горизонтындағы гумустың мөлшері 0,9-дан 1,7%-ға дейін ауытқиды, сортаң асты горизонтында оның мөлшері не өзгермейді, не сәл артады 1,0-1,8%. Орташа сортаңдар арасында алмаспалы натрийдің мөлшері бойынша натрийі аз және орташа натрийлі түрлері басым, кейде натрийі көп түрлері де кездеседі.

Сіңірілген натрий сіңіру сыйымдылығының 14-51% құрайды. Көпіршу, әдетте, бетінен немесе қабыршақтың астынан бірден байқалады.

Сортаңдану көбінесе 30-80 см қабатта, кейде 15-30 см-ден бастап, негізінен хлоридті-сульфатты типте байқалады.

Сортаң үсті горизонтының қалыңдығы 10-18 см.

Бұл топырақтары бар учаскелер жайылым ретінде пайдаланылады.

Кәдімгі шалғынды-күңгірт-қоңыр топырақтар Күңгірт-қоңыр топырақтар кіші белдемінде, таяз жыралардың, сайлардың табандарына, жал аралық тұйық ойпаңдарға тән. Өсімдік жамылғысы астық тұқымдасты-әртүрлі шөпті, жусанды-әртүрлі шөпті, бұталы-әртүрлі шөпті-астық тұқымдасты қауымдастықтармен сипатталады, мұнда астық тұқымдастар құрамында: тар еркекшөп, жатаған бидайық, шалғындық көкшалғын, жер үсті селеуі, кәдімгі қамыс, жима қоңырбас және тағыда басқа кездеседі. Топырақ түзуші жыныстар ретінде едәуір тереңдікте малтатасты шөгінділермен төселген лесс тәрізді саздақтар немесе әлсіз қабатты ежелгі аллювиалды, негізінен саздақты шөгінділер қызмет етеді.

A+B гумусты горизонттарының қалыңдығы 43-58 см аралығында ауытқиды, орташа 52 см құрайды. Әрдайым дерлік A және A1 болып бөлінетін A горизонты күңгірт-сұр түсті, кесекті немесе түйіршікті-кесекті құрылымды (тың жерде). B горизонты жоғары жатқан горизонттан қоңыр реңімен, кесекті немесе әлсіз кесекті құрылымымен ерекшеленеді. Әдетте, B1 және B2 кіші горизонттарына бөлінетін бұл горизонтта тұз қышқылынан көпіршу байқалады.

Топырақтар гумустың жоғары мөлшерімен сипатталады: A горизонтында оның мөлшері 5,1% құрайды, 3,9-7,8% аралығында ауытқиды; B-де - 3,5%, B1 және BC горизонттарында екі есеге жуық төмендейді.

Механикалық құрамы бойынша сипатталып отырған топырақтар негізінен орташа және ауыр саздақты.

Учаскелер жайылымдық, сондай-ақ шабындық алқаптар ретінде пайдаланылады.

Сортаңды шалғынды-ашық-қоңыр топырақтар сипатталатын топырақ Негізгі учаскенің оңтүстік бөлігінде кездеседі.

Өсімдік жамылғысы шилі-еркекшөпті қауымдастықпен сипатталады. Олардың қалыптасуы шайылмалы ылғалдану режимінен буландырғыш ылғалдану режимінің айқын басымдылығы кезінде терең жатпаған минералданған жер асты суларымен немесе топырақ түзуші жыныстардың едәуір сортаңдануымен байланысты. 0-30 см қабатта суда еритін тұздардың болуымен сипатталады, олардың мөлшері әлсіз сортаңдану дәрежесіне сәйкес келеді. Бетінен көпіреді, сортаң емес, сондай-ақ әртүрлі дәрежеде сортаңдау болуы мүмкін.

Механикалық құрамы бойынша саздақты түрлері басым. Шаруашылықта бұл топырақтары бар учаскелер табиғи жайылымдар ретінде пайдаланылады.

Қоңыр сортаңдау топырақтар қалыптасуы негізінен ауыр механикалық құрамды, сортаң топырақ түзуші жыныстармен байланысты. Өсімдік жамылғысы астық тұқымдасты және күзгі жусанды жайылымдар топтарымен ұсынылған. 0-80 см қабат шегінде уытты концентрациядағы жеңіл еритін тұздар жоқ. Сортаңдау қоңыр топырақтар жақын жатқан сортаң жыныстар жағдайында қалыптасады. Буландырғыш режим жағдайында жеңіл еритін тұздардың топырақ қабатына тартылуы жүреді, олар 30-80 см аралығында байқалады. Мұнда гипс те 1%-дан аспайтын концентрацияда байқалуы мүмкін. Топырақтар кез келген дәрежеде сортаңдау, сондай-ақ сортаң емес болуы мүмкін.

Механикалық құрамы бойынша саздақты.

Сипатталып отырған топырақтар жайылым ретінде пайдаланылады.

Шалғындық сортаңдар сипатталатын топырақтар Күршім өзені аңғарының жазық ойпаңдарында, сортаң жыныстарда, жақын (1,5-2,5 м) жатқан қатты минералданған (5-50 және > г/л) жер асты суларымен қалыптасады. Кең таралмаған.

Топырақтар жоғары көтерілетін ағындардың басымдылығы жағдайында дамиды, су режимі негізінен буландырғыш. Шалғындық сортаңдар тұздардың мөлшеріне қатысты тұрақсыздығымен ерекшеленеді. Тасқын судан кейін оларда тұздардың мөлшері ең аз болады, ал күзге қарай суда еритін тұздардың концентрациясы қатты артады.

Топырақ түзуші жыныстар әртүрлі механикалық құрамды қабатты өзен шөгінділері болып табылады.

Өсімдік жамылғысы көкпекті-жусанды-астық тұқымдасты және көкпекті-жусанды-бүйіргінді ассоциациямен сипатталады.

Шалғындық сортаңдар шалғындық топырақтардың сортаңдануы нәтижесінде түзіледі, олардың морфологиялық белгілерінің бір бөлігін сақтайды. Бетінде тұздың гүлденуі байқалады. Көбінесе қалыңдығы шамамен 4 см болатын, тұздармен қаныққан, борпылдақ А₀ горизонты қалыптасады. Төменде қалыңдығы шамамен 10 см, қоңырқай-сұр, әлсіз тығыздалған, тұздармен қаныққан А горизонты орналасқан. Оның астында – В горизонты – қоңырқай, кесекті, ол шамамен 50 см тереңдікте ылғалды, ақшыл сары түсті, оғлейленген ВС горизонтымен алмасады.

Шалғындық сортаңдардың профилі тұтастай алғанда механикалық құрамы бойынша біртекті.

Топырақтарда қоректік заттардың мөлшері аз. Мәселен, жоғарғы горизонттағы гумус – 0,3-0,9%.

Сортаңдану бетінен бастап өте күшті дәрежеде.

Тереңдеген сайын профильдегі тұздардың мөлшері, әдетте, азаяды. Егер жоғарғы горизонттар (0-20 см) әрдайым өте күшті дәрежеде сортаңданса, төменгі, ал кейде ортаңғы горизонттардың сортаңдану дәрежесі өте күштіден әлсізге дейін өзгереді, ал кейде мұнда сортаңдану мүлдем болмайды.

Қазіргі уақытта шалғындық сортаңдары бар учаскелер жайылым ретінде пайдаланылуда.

Құмдар олар жазық немесе сирек жылжымалы бедерге ие. Мұнда топырақ түзілу процестері әлсіз байқалады, топырақтың генетикалық горизонттары нашар дамыған, топырақтың құрылымы борпылдақ, гумустың мөлшері аз, жеңіл еритін тұздар мен карбонаттар едәуір тереңдікке шайылған.

Жалды-төбелі бекіген құмдар негізгі учаскенің шығыс бөлігінде кең таралған.

Өсімдік жамылғысы әртүрлі бозды-еркекті-изенді, еркекті-изенді-әртүрлі шөпті, еркекті-жусанды-сораңшөпті, қамысты-еркекті-сораңшөпті, жусанды-эфемерлі және сораңшөпті-жусанды ассоциациялармен ұсынылған.

Топырақ профилі әлсіз жіктелген, гумусты горизонтты бөлу қиын. Топырақтар борпылдақ құрылымымен және иллювиалды горизонттардың болмауымен ерекшеленеді. Профильдің жоғарғы бөлігіндегі гумустың мөлшері 0,2-0,4%, қоректік заттардың қоры аз. Карбонаттардың мөлшері бойынша бұл топырақтар әртүрлі: карбонатсыздармен қатар, олардың едәуір мөлшері бар (1-ден 5%-ға дейін) құмдар кең таралған.

Жалды-төбелі құмдар көп жағдайда тұздардың едәуір мөлшерін қамтымайды, гипс кейде жарты метрлік немесе метрлік қабаттан тереңірек байқалады. Төбелердің шыңдарындағы топырақтарда беткейлер мен ойпаңдардағы топырақтармен салыстырғанда гумус пен карбонаттар аз болады. Бұл топырақтары бар учаскелер жайылым ретінде пайдаланылады.

4. ЖАЙЫЛЫМДАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ НЕГІЗДЕРІ.

Күршім ауылдық округінің жерлері бір негізгі учаскеден тұрады. Геоботаникалық зерттеулердің нәтижелері бойынша Күршім ауылдық округінің жалпы ауданы 62900 га құрады, оның ішінде 107587 га (жайылымдар ауданы). Ауылдық округтің аумағы бедері бойынша біртекті емес. Ол таулы және жазық бөліктерге бөлінеді. Гидрографиялық желі Зайсан көлімен және Бұқтырма су қоймасымен және бұлақтарды суландыратын көптеген бастаулармен, сондай-ақ ауылдық округ аумақтарын азды-көпті біркелкі қамтитын суару каналдарының желісімен ұсынылған.

Тұтастай алғанда, округ аумағының таулы бөлігінде жайылымдар сумен жақсы қамтамасыз етілген, ал жазық бөлігінде әлсіз. Құдықтар аз.

Зерттеу ауданының климаты суық қысы және ыстық жазы бар, күрт континенталды ауамен сипатталады.

Ауылдық округ аумағында қоңыр, шалғындық сортаң, күңгірт-қоңыр, ашық-қоңыр белдемдердің топырақтары таралған.

Ауа температурасы, атмосфералық жауын-шашынның мөлшері мен түсу уақыты климаттық жағдайлардың маңызды көрсеткіштері болып табылады. Бұл көрсеткіштер өсімдік жамылғысының өсуі мен дамуы үшін шешуші мәнге ие.

Орта таулық белдеу жотаның су айрық бөлігінде абсолюттік биіктіктері 1200-1350 м-ден жоғары деңгейде байқалады. Тығыз палеозойлық гранит жыныстарының эрозиялық тілімденуі нәтижесінде пайда болған тік және өте тік беткейлер басым. Таудың бұл бөлігі өзендер мен жылғалардың аңғарларымен қатты тілімденген. Аңғарлар тар, қатты тасты, көбінесе қатты бұта басқан.

Аласа таулық белдеу абсолюттік биіктіктері 600-800 м-ден 1200 м-ге дейінгі аралықта байқалады және салыстырмалы түрде биіктігі төмен және тіктігі аз беткейлермен сипатталады, бірақ жоғарыда орналасқан бедер белдеулеріндегідей, көбінесе қалыңдығы аз қиыршық тасты элювиалды-делювиалды саздақтар жамылғысымен жабылған тығыз жыныстардан құралған. Солтүстікте ұсақ шоқылық белдеу арқылы ол жазық, әлсіз еңісті жазыққа күрт ауысады.

Тау етегіндегі жазық Зайсан көлінің депрессиясына қарай солтүстік-шығысқа жалпы еңіспен әлсіз толқынды жазықты білдіреді.

Тарбағатай аумақтарының тау етегіне тікелей жанасатын бөлігі қатты байқалатын толқындылығымен сипатталады және оңтүстік-батыстан солтүстік-шығысқа бағытталған жал аралық ойпаңдарды қамтиды. Солтүстікке қарай тау етегіндегі жазық байсалды сипат алады, толқындылығы аз және кей жерлерде мінсіз тегістелген. Өсімдік жамылғысы жер бедеріне, эдафикалық және климаттық жағдайларға сәйкес келеді.

Далалық зерттеу материалдары бойынша флоралық тізім 97 туысқа және 27 тұқымдасқа жататын 130 түрді құрайды.

Тұқымдастардағы түрлер саны бойынша басым: Күрделігүлділер - 24 түр, Астық тұқымдастар - 23 түр, Алабота тұқымдастар - 19 түр, Бұршақ тұқымдастар - 10 түр, Шатыршагүлділер - 6 түр, Лалагүлділер, Раушангүлділер және Ерінгүлділер - 5 түрден, Қаракұмық тұқымдастар мен Қалампыр тұқымдастар - 4 түрден, Қиякөлең тұқымдастар - 3 түр, Талдар, Орамжапырақ тұқымдастар, Қорғасыншөптер, Сабынкөктер және Бақажапырақ тұқымдастар - 2 түрден, қалған тұқымдастарда 1 түрден бар.

Өсімдік жамылғысында басымдық танытатындар (доминанттар) 20 түр.

Түрлердің басым көпшілігі (117 түр - 94,3%) мал жайылымына жарамды, 7 түрі улы болып саналады, дәрілік түрлер - 16.

Өсімдік жамылғысының таралуында жер бедерінің элементтері маңызды рөл атқарады.

Зерттеу нәтижесінде мекендеу жағдайлары мен өсімдік құрамына байланысты табиғи мал азықтық алқаптар жер бедерінің негізгі пішіндері шегінде жүйеленді: биік таулы, орта таулы, аласа таулы және толқынды, төбелі-толқынды, әлсіз толқынды жазық, жазықтың ойпаң жерлері.

Жер пайдалану аумағындағы жоғарыда сипатталған барлық қауымдастықтар қазіргі уақытта жеке мал жаю үшін пайдаланылады.

Осы есепте аудандарды компьютерлік есептеу нәтижесінде алынған камералдық өңдеу деректері пайдаланылды.

Ауылдық округтің жалпы ауданы 107534 га құрады, оның ішінде ауыл шаруашылығы алқаптары 99155 га, өзге де алқаптар - 8379 га.

Ауыл шаруашылығы алқаптары жайылымдардан - 71919 га, шабындықтардан - 3430 га, егістіктерден - 23709 га, бақтардан - 97 га тұрады.

Өзге де алқаптар арасында: бұталы өскіндер - 1613 га, ағашты-бұталы өскіндер - 2359 га, Қамысты батпақтар - 180 га, түпкі жыныстардың шығулары – 2902 га, елді мекендер - 1033 га бөлінген.

Жайылымдар арасында пайдалану маусымдылығы бойынша көктемгі-жазғы-күзгі жайылымдар басым - 89533 га (83,2%). Жалпы ауданнан шабындықтар 3748 га алып жатыр.

Көктемгі-жазғы-күзгі жайылымдардың жемшөп қоры 449399 ц құрғақ масса немесе 254850 ц азық өлшемін, шабындықтардікі 41404 ц құрғақ масса немесе 22555 ц азық өлшемін құрайды.

Жазғы жайылымдар 15580 га (14,5%) ауданды алып жатыр, жемшөп қоры 104209 ц құрғақ масса немесе 62959 ц азық өлшемі.

Күзгі жайылымдардың үлесіне 2474 га (2,3%) тиесілі. Күзгі жайылымдардың жемшөп қоры 7002 ц құрғақ масса немесе 3663 ц азық өлшемін құрайды.

Зерттелген аумақ жайылымдарының жалпы жемшөп қоры 560610 ц құрғақ масса немесе 321472 ц азық өлшемін құрады.

Мал үшін жайылымдық кезеңнің ұзақтығы 150 күнді құрайтынын және жемшөп қорының жалпы көлемі 204388 ц құрғақ масса болғандықтан, округ аумағында 372789 шартты қой басын ұстауға болады.

Ауылдық округ аумағындағы жемшөп мөлшері ауылдық округте ұсталатын мал басы үшін жеткілікті нормадан асып түседі.

01.07.2022 жылы ауылдық округте 27704 қой мен ешкі, 3286 жылқы, 13346 сиыр немесе 114700 шартты қой басы тіркелген.

Жайылымдардың жалпы ауданы 71919 га-дан таза жайылымдарға 14533 га (26,3%), бұта басқандарға - 22690 га (25,1%), тырса басқандарға - 21988 га (30,6%),

тапталғандарға - 12708 га (18,0%), оның ішінде нашар желінетін және желінбейтін өсімдіктермен арамшөп басқан - 265 га, улы өсімдіктер - 1708 га тиесілі.

Шабындықтардың жалпы ауданы 3430 га-дан тазаларына 3035 га (9,3%), нашар желінетін және желінбейтін өсімдіктермен арамшөп басқан - 3400 га (90,7%) тиесілі.

Округ аумағында 2393 га ауданда жайылымдық жүктемені азайту және мал жаюды ретке келтіру, 1004 га ауданда арамшөптермен күрес жөнінде іс-шаралар жүргізу, 9670 га ауданда жайылымдық жүктемені азайту ұсынылады.

4.1 Жайылымдарды ұтымды пайдалану.

Жайылымдардың және жайылымдық жемшөптің мал үшін маңызы. Көк шөп жоғары қоректілік қасиеті бар жемшөп құралы болып табылады. Ең жақсы жайылымдардың шөбі, әсіресе астық тұқымдасты-бұршақ тұқымдасты шөп қоспалары, 100 кг-да 10 кг-нан астам сіңімді ақуыз және 100 азық өлшеміне дейін қамтиды. Сонымен қатар, пішеннің сіңімділігі көк шөпке қарағанда едәуір төмен (15-20%).

Жайылымдық көк шөпте, мысалы, А дәрумені пішенге қарағанда шамамен 10 есе көп. Минералды заттар (негізінен кальций тұздары мен фосфор тұздары), олар жетіспеген жағдайда малдың дұрыс өсуі мен дамуы мүмкін емес, көк жайылымдық шөпте қажетті мөлшерде болады. Жайылымда ұстау малға жан-жақты жағымды әсер етеді.

Ол малдың жақсы дамуына және өсуінің күшеюіне ықпал етеді, олардың ағзасы әртүрлі ауруларға төзімді болады.

4.2 Жаюдың шөптесінге әсері.

Мал жаю өсімдіктерге үлкен әсер етеді. Шөптесінді тістеу, зақымдау, таптау, жерге таптап тастау оның жай-күйіне едәуір әсер етеді. Бұдан басқа, жаю шалғындық алқаптардың топырағына әсер етеді, оны тығыздайды, топырақтың физикалық қасиеттерін, су-ауа және қоректік режимін өзгертеді.

Жаю нәтижесінде өсімдік жамылғысы өзгереді: шөптесіндегі өсімдік түрлерінің саны азаяды, негізінен жайылымға төзімді өсімдік түрлері сақталады. Жайылымдарды дұрыс пайдаланбаған жағдайда көп мөлшерде құндылығы төмен шөптер, ірі сабақты әртүрлі шөптер пайда болады, шөптесіннің сапасы нашарлайды, шөп өнімділігі төмендейді.

Жайылымның өнімділігі шөптесінде жайылғаннан кейін тез қайта өсуге және бүкіл жайылымдық кезең бойы тұрақты көк масса өнімін беруге қабілетті шалғындық шөптердің болуымен ғана қолдау табады. Бұл қабілет көбінесе жайылымдардағы шөптесіннің негізін құрайтын төменгі астық тұқымдастарға тән.

Жайылымдарды ұтымды пайдалану кезіндегі негізгі талаптар жайылымдардың жоғары өнімділігін алуға жағдай жасауға, шөптесіннің құнды құрамын ұзақ уақыт бойы

сақтауға, жайылымдық жемшөппен барынша көп мал басын қамтамасыз етуге және мал шаруашылығы өнімінің жоғары шығымын алуға бағытталады.

Осыған байланысты шөптесінді жайылымдық пайдалану кезіндегі қордағы қоректік заттардың жиналуы мен жұмсалуды, шөптердің өсу және даму биологиясы, шөптің қайта өсуіндегі маусымдық ауытқулар, жайылымдардың "демалыс" кезеңдері орасан зор мәнге ие. Жайылымдарды пайдалану кезінде, ең алдымен, жаюдың мерзімдері, биіктігі мен саны, сондай-ақ жайылымдардың қалыпты жүктемесі өте жоғары мәнге ие.

Жайылымдардың өнімділігін қолдайтын және арттыратын іс-шаралар. Жайылымда өнімділік пен жақсы жемшөптік құрамды пайдаланудың барлық жылдары бойы жоғары деңгейде сақтау тек ұтымды пайдалану тәсілдерін үйлестіру арқылы мүмкін болады.

Шөптерді пайдаланудың жеткілікті қарқындылығы кезінде олардың өнімділігін жоғары деңгейде ұстап тұруға мүмкіндік беретін бірқатар іс-шаралар бар: жайылым күтімі шараларын қолдану (тыңайтқыштар енгізу, шөп тұқымын шашу, желінбей қалған қалдықтарды шабу және тағыда басқа), мезгіл-мезгіл демалуға мүмкіндік беру, тұқымдары піскеннен кейін пайдалану, жайылымдық пайдалануды шабындықпен кезектестіру, қоршау-учаскелік жаю жүйесін енгізу.

Бұл іс-шаралардың барлығы бір-бірінен оқшау емес, белгілі бір жүйеде – ұзақ мерзімді пайдаланылатын жайылымдарда жайылым айналымын енгізу арқылы қолданылуы тиіс. Жайылымның шөптесінін күту және бір мезгілде жақсарту және оның өнімділігін арттыру шараларына су режимін жақсарту және реттеу, төмпешіктерді, бұталарды жою, арамшөптермен күрес және тағыда басқа бойынша іс-шаралар да жатады.

5. ЖАЙЫЛЫМДАР АУМАҒЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Мал шаруашылығына берік жем-шөп базасын құруда және жайылымдардың деградация процестерінің алдын алуда арзан және қоректік жемшөптің негізгі көздерінің бірі болып табылатын жайылымдарды дұрыс пайдалану маңызды рөл атқарады. Табиғи жайылымдарды ұтымды пайдаланудың негізі жайылым айналымы болып табылады.

Жайылым айналымы - бұл шөптің өнімділігін сақтауға және арттыруға бағытталған жайылымдарды пайдалану және күту жүйесі. Бұл белгілі бір ретпен жылдар бойы қайталанатын Жеке пайдалану және күтім әдістері кезектесетін жүйе.

Өсімдік жамылғысының ерекшеліктерін ескере отырып, жайылымдардың белгілі бір түрлерінде шөпті уақтылы егу, жайылымдық шаруашылықты ұйымдастыруға кететін шығындарды азайту, жайылымдық учаскелер мен су көздерін дұрыс орналастыру, сондай-ақ жануарлардың бос қозғалысын барынша азайту қажетті ветеринариялық-профилактикалық талаптардың сақталуын қамтамасыз етеді.

бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
3-қосымша

Жайылымдық инфрақұрылым объектілері туралы және ауыл шаруашылығы жануарларын айдауға арналған сервитуттар туралы мәліметтер

Р/с №	Жайылымдық инфрақұрылым объектілері	Пайдаланудағы жайылым инфрақұрылым объектілерінің саны, бірлік	Құрылысты (қ а й т а жаңғыртуды) қажет ететін жайылым инфрақұрылым объектілерінің саны, бірлік	Ұзындығы, километр	Ауданы, мың шаршы метр
1	2	3	4	5	6
1.	Суландыру құрылыстары(ұңғымалар, құбырлы және шахталық құдықтар, қазандар)	ш/қ "Айым" (учаске Шошқа фермасы) - 2 ұңғыма ш/қ " Сеитбек Рахимов" (учаске Мойнак) - 1 ұңғыма			
2.	Құрылыстар, көпірлер, жолдар				
3.	Мал айдау трассалары, мал тоқтайтын суару алаңдары	1		10,2	
4.	Қой тоғытатын ыдыстар, қора-жайлар мен қоршалған орындар, жайылым қоршаулары, шарбақтар (соның ішінде электр қоршаулар), а у ы л шаруашылығы жануарларын айдап-бөліп жаюға арналған зағондар				

5.	А у ы л шаруашылығы жануарларын ветеринариялық өңдеуге арналған бөліністер	Курчум - 1 Алғабас - 1 Топтерек - 1 Чечен баз -1			
6.	Электр және ж ы л у энергиясымен қамтамасыз етуге арналған құрылыстар мен объектілер, жаңартылатын және баламалы энергия көздерін пайдалану жөніндегі объектілер				
7.	С у м е н жабдықтау объектілері тіршілікті қамтамасыз етудің басқа түрлері, персоналдың маусымдық тұруына арналған құрылыстар ж ә н е жайылымдарды күтіп-ұстауға ж ә н е пайдалануға қажетті өзге де мүлік	Учаскелердегі бұлақтар: Кулажорга, Шортан, Баты, Макпал, Куриный, Қараөзек, Қызыл төбе, 10 бригада, Кубань, Стрижка			

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
4-қосымша

1-кесте. Ауылшаруашылығы жануарларының иелерін көрсете отырып, олардың саны туралы деректер

	Ж е к е тұлғалардың тегі, аты,	Б и з н е с сәйкестендіру	Бас саны, бас			

№ п/п	әкесінің аты (бар болса) немесе заңды тұлғалардың атауы	нөмірі / иесінің жеке сәйкестендіру нөмірі	Ірі қара малы	Жылқылар	Ұсақ мал (ешкі)	Ұсақ мал (қой)
1	2	3	4	5	6	7
1	Әбілхан Мәдениет	690123000696	115			21
2	Әділбеков Алмас Маратұлы	920501350785		3		
3	Әжібеков Жанат	570819300387	4			
4	Әлібеков Нұрасыл Төлеубекұлы	961213350561		20		
5	Әмірғалиев Саят Толғамбекұлы	851201301793	1			
6	Әнуэрбек Зипаш	870305499043	4			
7	Әсет Сағиып	820517399090	2			
8	Абакашов Омирбек	630425302305	4			16
9	Абдикаримов Арман	891224300897	2			
10	Абдрахманов Арыстанбек Қапенұлы	920501350785	44	13		14
11	Абдрахманов Асқар	671120302456	3			
12	Абдрахманов Бакытқан Кумарбекович	731006301987		4		
13	Абдрахманов Мақсат	600829302524	2			30
14	Абдрахманов Меірхан Кумарбекович	561201302552	23	5	14	17
15	Абдрахманов Рустем	720707302149	1	9		
16	Абдрахманов Серик	680503302467	3		7	21
17	Абдрахманов а Гульфия	730723402283	5			3

18	Абдусулы Камбарбек	460625300766	5			11
19	Абенов Есимбек	510609301194	3		9	12
20	Абенова Риза Есимбековна	830407400666	1			
21	Абилтаев Аманкелды	610319300217		8		
22	Абилтаев Алмабек	670920301741	1			
23	Абилтаев Жайлаубай	650920301331			15	11
24	Абилтаев Жумаш	591020301318	4	1	37	10
25	Абилтаев Серик	691120302182			28	16
26	Абилтаева Гульжан	730815400217	16	11		
27	Абиштай Ержан	640727301836	2			5
28	Абралимов А с х а т Нурланович	761209302479				28
29	Абылкайыр Муратбек	710122302335		3	3	12
30	Абылкасымов С е р и к Сакенович	830816301354	11			
31	Абылтаев Е р б о л Казизович	720202301185	6			
32	Абышев Ерболат	540114300140	4	2	2	25
33	Абыштай Карлыгаш	690927401353				20
34	Авкатаев Джамбулат	630406301630	4	2	4	20
35	Агадаев Саят Ұизатұлы	840630302333	4			
36	Ағалиева Гульнар	641210402931	17			39
37	Ағалиева Шинганим Жумаевна	640501400706	6			
38	Адасбаева Айзада	620701403378	2	3		
39	Адаспаев Сунгат	650501304050	7			

40	Адаспаев Жанат	670414300633	3			
41	Адаспаева Гульжанат	541003400829	7		16	12
42	Адаянова Жанар Мауыткановна	800901402880	9			
43	Аденов Кенжебек	851030302861		28		
44	Адилбеков Асылбек	520303300312	1			21
45	Адилбекова Айгуль Айшуаковна	630530400881	1			
46	Адрышев Бауржан Лямбекович	740817301777		30		
47	Адрышева Жулдыз	710805401009	7	16	3	25
48	Адылгожин Маралбек Манасович	860823301883			3	23
49	Адылханов Кайрат	691005301436	8			4
50	Ажибеков Жанат	550529400452	1			
51	Ажикенова Күмісбек	550307402134	5			3
52	Ажикенова Ляйля	620101407418	2			27
53	Айдарханов Марат	600603301913	1			
54	Аймұхамбетов Құрмет Ерназұлы	525550419	1			
55	Айтақымет Қайынжамал -	801109450613				16
56	Айтбаев Қайрат	660606300843				17
57	Айткожинов Бакыт	600703300512	12		1	20
58	Айткулов Кайыргожа	540103300785				11
59	Айткулов Нурлан Сергазыұлы	660707302214	4			28

60	Айткулова Зоя	640524402582	16			62
61	Айтқазы Жұмағазы	760105350778	20			
62	Айтқазыұлы Бейсен	710613399036	60			
63	Айтымбетов Медет Толуғанұлы	831204302020	11		3	26
64	Акемиев Мұқан	431118300417	8			26
65	Акжолова Нуркамал	520801400148	3			
66	Акимбаева Бибану	540903400423	2			
67	Акимеев Еркін	681130302501	5			
68	Акиолдин Алыбек	521220300106	5			
69	Акиолдин Бейбіт Алыбекович	831126301683	21			5
70	Акиолдин Медет Алыбекович	791119302039		33		
71	Акпаев Серик	631229300930	5		11	35
72	Акрамов Болат Мухтарұлы	770927302789			2	
73	Актеменов Дамир Салимбекович	890801300711	26			59
74	Актеменов Ержан Салимбекулы	850515301183	2			3
75	Актеменов Салимбек	600220303303	11			32
76	Акчаганов Марат	690914302295	3		40	23
77	Акчаганов Талғат	760602300288	20	81		712
78	Акылов Райхан Рашкенович	590425302216	16		2	31
79	Акышева Галия	680619401862	1			

80	Ақалиев Болатхан	670512300359	11	16		35
81	Ақалиев Мейрамбек	621108302421	3			
82	Ақанова Нұржан Зейнелғабиде нқызы	920510450641	14			
83	Ақмолдаев Нұрым	840220301227		35		
84	Ақтай Пализа	671115050211			18	4
85	Ақтайншин Амантай	600624301442			4	44
86	Ақшабаева Лаура	630101402012	4		2	10
87	Ақылов Рапих	550110302404	6			18
88	Алдербаев Кайрат Есемканович	700823300176	202	45		76
89	Алдербаев Қанат Болатович	880326301171			1	9
90	Алдербаев Максат	630403300933				37
91	Алешов Елжан	710723300029	14			25
92	Али Жақсылық	850410351614	23		8	41
93	Алибеков Серикан	700407300049	3			
94	Алимбетов Ерал	660417301498		1		
95	Алимханов Ермек	720928302081	1			22
96	Алпемишов Муратхан	630128302539	3			10
97	Алханов Аргынказы	700301302940	15	20		50
98	Алханов Каирлы Муслимович	561007300185	8			79
99	Алханов Кайрлы Жарлыкасино вич	530910300989				24
100	Альханов Аязбай Мусалимович	571215300485	11			18

101	Альханов Ниязбек	590206300358	7		4	4
102	Альчембаева Кульзира	630110403575	4			16
103	Альчембаева Майсара Слямовна	540418402126	4	4		23
104	Альченбаев Бауржан Слямович	720531302073	3	1		
105	Альчикенов Бауыржан	751108300114	2			20
106	Альчимбаев Қапас	590426301878	1		2	34
107	Альчимбаев Орынтай Балтабаевич	560425302191	3			54
108	Альшев Василий Андреевич	480531300075	1			24
109	Амержанов Жомарт Муканович	520101313049	2			13
110	Амире Жанарбек	570110301142	2			
111	Амиренова Бағзада Тлеукановна	571110400420	1			
112	Амиров Вадим Муратханови ч	940907350351	1			
113	Амренова Толқын	630111402502	1			
114	Анашева Клара Турусбековна	650111402259	3			7
115	Арингазинов Амантай	641223300612				8
116	Арингазинов Ерлан	690706300367	7		7	17
117	Аринова Кенжекей	710411400277	2			
118	Арынгазин Зағатай	351001300991	4			6
119	Асадчев Дмитрий Владимирови ч	930806350715	1			

120	Асанова Бижамал	600314402799	18		1	23
121	Асет Нагима	860903499072	9			
122	Аскабылов Еркін Қайларұлы	920124350338	13			
123	Аскабылов Кабанбек Абдуллаевич	670410301927	7			
124	Аскаров Серик	570417300143	3			
125	Аспандияров Алмат	751212300427	1			
126	Аспандияров Ерымқан Ақанович	660306302859	9			4
127	Аспандияров Жанат Аканаевич	760911302819	8		3	33
128	Асылгазин Муратхан	640529302174	2	2		14
129	Асылгазина Мария	650602402694	1			
130	Асылгазн Бакытқан	670103303250	6			
131	Атбасов Саркыт	491020302206			5	23
132	Атчибаев Даулет Кадылбекови ч	630610302053	3			
133	Аубакиров Ерманбек	650120302955	10	6		
134	Аугамбаева Гульмира Жумагалиевн а	760418401311				25
135	Аханов Ернар	931111301771		20		
136	Ахатов Ерлан	710610300649	12		3	3
137	Ахмадиева Жанат Жаксылыковн а	820417402080	2	14		
138	Ахметжанова Зауре Айбековна	710412401588	5			
139	Ахметкалиев Сергей	701204301115	7			23

140	Ахметов Ерасыл Ержан?лы	910922351423	7	21		
141	Ахметов Ержан	650625300914	6		1	6
142	Ашимов Мубарак Кенесханович	650309300450	186	24		12
143	Аширбеков Кайрат Мусаевич	690813301327	1			
144	Бүзікенов Фархат	470513300085			4	5
145	Білгібаев Еркин	590109300648	7			
146	Бабагумаров Ербол Даулетханович	770707302326	9			22
147	Багадиев Каербек Абенович	590802301841	7			14
148	Баженков Генадий	591111300750				3
149	Баженов Жомарт	690927301258	1			32
150	Баженова Гульнар	741008400373				19
151	Баженова Казиза Жакпековна	600801404643	3			
152	Базарбаев Төлеген	720214301001	2			41
153	Базарбаева Нурсәми	750130401493	1			22
154	Базаров Маулхан	440303300028	7		2	20
155	Байбеков Бакытбек Мананович	850809303326	4	35		55
156	Байболов Даулет	701121300710	1		17	1
157	Байгалиева Райхангуль	650610402638	1			
158	Байгунусов Жаркын	650106300196	12	27		157
159	Байдолдин Талгат	721205350797	2	10		

160	Байдолдинов Ж а н а т Куанышевич	661202301907	6			14
161	Байқадамов Мурат	660219301560	4		7	28
162	Баймухамбето в Нурлан Толеуханович	681017300491	5		3	6
163	Баймухамбето в Омирбек Баймуханбето вич	610207301764	2			23
164	Баймухамбето ва Жулдыз	760319402946		11		
165	Баймуханбето в Асхат	710601303357			3	15
166	Байсолдинов А р м а н Акимжанович	790216303577	1			
167	Байтемирова Назигуль	650427402336	1			4
168	Байтуманов	820707302328	1			
169	Байтуманова Каматай	470915400909	1			10
170	Байтурсынов Абай	820520300890	3			
171	Байтурсынов Нурбек	520804301176	19	3	3	2
172	Байшенов Еркин	630117300969	4	15		19
173	Байшенов Марат	730408300644	18	2	15	33
174	Бактиярова Раушан Сагаткызы	730427401583	5			12
175	Бакулина Алаш	700509300083	2			
176	Бакытбекулы Бекзат	890328302717		26		
177	Бақытбек Ерзат	900918301235		10		
178	Балагожин Ерназар	621208300290	64	18	2	13
179	Балагожин Кенесбек	370726300885	4			19
180	Барбосинов Бейсенбек Турганович	680808301972	13			

181	Басаров Багданбек	581120302487	3			
182	Баскарбаев Максат Скакович	760911350432	7	9		6
183	Баткенов Слямбай	570620301718	3	3		15
184	Батыргожино в Биржан	861012302914	9			
185	Бауыржанқыз ы Гүлім	970106450555	1			
186	Беекенов Шарипхан	500105302973	4			32
187	Бейсембаев Г а л ы м Абдыханович		1			
188	Бейсенбаев Аргынбек	500320302912	1			
189	Бекбауов Мухтар	570622300178	2			
190	Бекенов Дастан Асылбекұлы	940411351311	11	15		
191	Бекмухамбето в Куаныш	611121300078	4			12
192	Беков Болат	530920300130		25		
193	Бельгубаев Бейбіт Қайрбекович	830124302192	7			
194	Бесбаева Ж а н а р Кайролдинов на	730830401415	3			
195	Бескенов Шарипхан	500105302979	4			8
196	Бескенова Салтанат	661115400129				26
197	Беспаев Аитмухамбет Маушович	600328301691	13	2	9	17
198	Биболов Жумабай	580103400203	4		1	22
199	Бидахметова А й м а н Курмангазын овна	920314450488	9			
200	Биекенов Теміржан	630512300926			2	16

201	Биекенева Меруерт	791209402837	1			
202	Бижанов Канарбек	611225301854	5		2	9
203	Бисолтанов Ермек Каукенович	570108300123	12		9	27
204	Блинова Татьяна Александровна	530305403188	1			
205	Блялова Жаңылхан	460521400083				9
206	Бобылева Вера	750213401622	2			
207	Боганов Кенесбек	580107302126	9		2	12
208	Ботабаев Дархан	810721300673	5		7	
209	Ботабаев Тлеубек	750125302577	8		7	5
210	Ботобаева Салтанат Советкановна	620904400030		20		
211	Букаев Айдар	551201302654	6			16
212	Букалай Адалбек	740625399103			16	9
213	Букиев Дуисенбек Алтынканович	721023302262	3			
214	Бурлибаев Муратай	480901400220	2			36
215	Бутабаев Молдагалий	410218300744	3	3		13
216	Бухаров Мухаметбек	591104300118				18
217	Бухарова Нуркамал	670821402014	1		12	17
218	Вегерин Валерий	760918300652	1			
219	Генцельман Виктор	770619302487	8			
220	Генцельман Герман Гугович	751020302182	7			
221	Генцельман Гуга	511202300582	3			

222	Генцельман Мэри	520713400328	1			
223	Говорухин Борис	680820301482	1		10	38
224	Голикова Марина Васильевна	780305403288	2			
225	Далабаев Медет Жеңісбекұлы	880704301999		4		
226	Далетбаев Кенжебек	761114302640				12
227	Данибаев Думан Серикбекович	901015300518	2		3	17
228	Данибаев Серікбек	571118300824	7		6	14
229	Джамбакиров Алтай	581220302242	2		5	
230	Джамбакиров Серик	720126302438				4
231	Джандаралов Кумаркан Ахметканови ч	600624302074	6	1	19	31
232	Домбаев Болат	720515300098	24			243
233	Домбаев Ербол	670207301319			3	36
234	Донбаев Ерболат Мырзабекови ч	640518300207	14	10	1	18
235	Донбаев Туякбек Кимадиевич	611109300072	7			35
236	Дуанов Маулеткан	620722301012			4	31
237	Дуйсенгазин Амангельды Советбекович	650714301381		23		
238	Дукенбаев Аблгасы	590223303672	2			
239	Дусупова Куралай Толеухановна	740712402750	2			
240	Дусупова Кайыржамал	561010402130	4			

241	Дутпаев Бәзкен	580923302152	2		3	4
242	Дутпаев Сатты Базкенулы	831031301419	5		4	2
243	Дюсупбаев Сайлаубек	620318302798	3			19
244	Дюсупбаев Тілеубек	560401303664	16	30	15	
245	Дюсупбаева Любовь Петровна	550928402207	5			
246	Дюсупжанов Берик	700315302431	5		7	12
247	Дюсупов Аскар Кайролдинов ич	690528302207	10	12		21
248	Дюсупов Бакытбек Толеуханович	650117302483	11		19	17
249	Дюсупов Беибіт	760428350239	2	10		
250	Дюсупов Бекен	420420301049	6	1		7
251	Дюсупов Ерназар	750817302945				16
252	Дюсупов Кайрат Капанович	650329302109	7			50
253	Дюсупов Мурат	740719300637	3			
254	Дюсупова Айкамал	530511400460	4		2	17
255	Дюсупова Роза	510623400139	2			
256	Егизбаев Делдерхан	510814300110	7			
257	Егізбаев Әділхан	570101300988	1			
258	Екибасов Ерлан	690301303210				101
259	Елеубаев Абдығалық	471024300604	9			
260	Ельчубаева А и д а Ерболатқызы	920910450844		7		

261	Енсебаев Нурахмет	581103302038	12			18
262	Енсебаев Нурахмет	661202302000	3			
263	Енсебаев Нурлан	580908300164	3			16
264	Ералинов Сайлаухан	741114300363	1			22
265	Ералинова Кулзия	540316400462	6			3
266	Ерболова Айкерім Ерболқызы	940813451145	12			
267	Еркін Қайдар Қайсарұлы	940421351435				3
268	Ерланұлы Нұрбол Ип " Нұрбол"	941002350977	5			
269	Ерменов Болат	660408302269	31	12		22
270	Ерменов Сарбек Ауганбаевич	640121302740	119		2	59
271	Ерменова Ляйля Муткаримовна	641026400172	46	70		
272	Ермоленко Александр	650304300225	1			
273	Есельбаева Жанар	750416400083	7			
274	Есемканов Талғат	680423302294	35	16	33	95
275	Есимканова Арайлым Жанайдаровна	851010402373	5			
276	Есимов Серік	600901300529	2		2	10
277	Есімов Ерик	670323301647	1		7	23
278	Ескендинов Аскар	620410301056	7	7		27
279	Ешмухамбетов Ермухамбет	550619301483	2		16	6
280	Әбілхан Мәдениет	690123000696	115			21

281	Әділбеков А л м а с Маратұлы	707550499		3		
282	Әжібеков Жанат	570819300387	4			
283	Әлібеков Нұрасыл Төлеубекұлы	961213350561		20		
284	Әмірғалиев С а я т Толғамбекұл ы	851201301793	1			
285	Әнуэрбек Зипаш	870305499043	4			
286	Әсет Сағыпп	820517399090	2			
287	Жабаев Талғат	650429300176			6	16
288	Жайлаубаев Оралбек	500106300358	5			23
289	Жакамбаева Индира Жилыбаевна	890105400734				11
290	Жакеева Зауреш	710129400066	2			
291	Жакиев Қабдолда	521210300409	1	19	8	12
292	Жакиянов Максут	550529301890	2			
293	Жаксылыков М е д е т Толеуханович	810414302422	1			
294	Жаксылыкова Кайнигуль Даулеткановн а	630325400024	17			20
295	Жакупбаева Меруерт	700815400231	3			
296	Жакупов Болатбек	660929300601	8		11	21
297	Жакупов Жанибек	580102306012	1			19
298	Жақанбаев Мамыр	571020303162	3			22
299	Жаксыбайұлы Медет	890626301055	6			
300	Жаксылықов Е р а л Оразғалиұлы	941212351075			4	5

301	Жақыбжанов С ы р ы м Ерболұлы	970528350266	4			
302	Жамигулов Жасулан	630513300169	5		3	28
303	Жанабылов Е р л а н Қабденулы	650528302100	4		3	7
304	Жанаров Ерлан	660311302182	5			8
305	Жанбакиров Т а л г а т Женисович	700417300033		55		
306	Жандаралов Даулеткан	630105302860	5			
307	Жансарбаев Даулетбек Долдаевич	610630300835	1		12	1
308	Жаныбек Ельдар Жакупұлы	880523302170				8
309	Жармухамбет ов Манарбек	610315300208	3		8	13
310	Жексембаев Ерлан	650220302681	2		5	17
311	Жексембаев Қ у а т Аязбайұлы	741029302566				10
312	Жексембаев М у р а т Кабиденович	661129301871	6	1		
313	Жексембаев Рахмет	380101310033	4	4		
314	Жексембаева Л я з з а т Максутқызы	840316401067	1			
315	Жексембаева Айнуль	450508400714	9			
316	Жексембаева Л я й л я Жумаевна	761108401170	11			29
317	Жексембаева Сайра	520601401892	12		7	53
318	Жексенбаев Бакыткан	740627301665				8
319	Жексенбаев Талгат	710215300502	8		9	32
320	Жеңіс Іңкәр	10808650097		8		

321	Жеңіс Қымбат	961023451266		9		
322	Жилина Рут Адолфовна	491123400127	2			
323	Жолдаспаев Нурбек Амангельдин ович	750209302513	5		3	13
324	Жолдыбаев Максат Кадылбекови ч	710626300547	8		1	29
325	Жолжаксынов Еркінбек	730417302967		9		
326	Жолжаксынов Нуржан	681101302137		4		10
327	Жумабаева Айымгул Абдығалиевн а	900802401598	14			
328	Жумакан Булипа	520302499035		4		23
329	Жуматова Наиира Турехановна	940416000088	3			12
330	Жунусов Ерлан	690208301070		17		
331	Жуппаев Ақилбек	700621300200	103		24	92
332	Журағатов Алтай	660427300078	5			
333	Журағатов Бакытхан Камалханович	730407302407	492	1223	86	1381
334	Жұртбаев Тұрсынхан	520101306313		1	5	11
335	Жұртыбаев Қалибек	560101317049	6			6
336	Жықанов Қайырбек	430106000333	4		1	17
337	Жықанова Ә м и н а Ерболатқызы	20430650919	2			
338	Жылысов Бакытбек Қайролдинов ич	690719301524	15	5		24
339	Жылысова Арай	920201450334	2			

340	Закарьянова Даметкен	470411401332	3			6
341	Залитанов Сериккан	580502300563	2			
342	Зангин Бакытжан Адылханович	750410300517	2			6
343	Зарымханова Ш	521112400274	11			38
344	Зеинел Рахметқали	770405399096	142			
345	Зейберт Александр	630511301873	3			13
346	Зейнель Ахметкали	820302399071	2			
347	Зейнолла Айгуль	810304499057	3			
348	Зияшов Елеубек Камалбекович	600814302017			2	18
349	Зуханай Елтай	660920399097	72			
350	Ибраев Базарбек	651003300093	3			
351	Ибраев Базарбек Нурмангамбе тович	560518301515	7			9
352	Ибраев Даулет	690620301161	2			8
353	Ибраев Жомарт	700714300031	4	4		17
354	Ибраев Кайырбек	590826302216	5		4	26
355	Ибраев Марат	650515300074	2			20
356	Ибраев Мусакан	700424300160	1		2	10
357	Ибраев Сеитбек	611127300147	5			
358	Ибраев Серикбек	611127300219	3		1	14
359	Ибраев Толеугазы Юсупханович	650307302093	5			
360	Ибраев Уалихан	660129300216	1			18

361	Ибраева Гульмира Маукеновна	650322400264	13			
362	Ибраева Зауре Сериковна	940903450892	26			
363	Ибраева Райхан Дауткановна	710324402101	20			21
364	Игинова Гульнази	611125400046	1			27
365	Идаятов Сымбат Гамирович	950422350454		4		
366	Измагилов Асхат Абдулхаевич	600102306089	4		11	33
367	Измайлов Анвар Абдуллаевич	610902300576	3			55
368	Илиясова Ырысалды	470520403222			2	4
369	Иманкулов Ерик	580408300314	3		8	7
370	Исабаев Али	560414401982	3		8	5
371	Исабаев Ермек	750218301386		19		
372	Исабаева Зоя	501025400624	5			34
373	Исанова Шарипжамал	470315403009	49		8	18
374	Исембаева Айсара Калеловна	520801403370	5			
375	Исин Нуржан	541206301366	5			
376	Искаков Серикбек	480626301090				23
377	Искакова Нургуль	750721403195	8		2	23
378	Ихиев Муратбек	610211301062	5			
379	Ихиева Гульмира	680316400133	2			
380	Иштикбаев Кайрат	910118300517	4			
381	Кабанбаев Мурат	790426400184	1			
382	Кабанбаев Мурат	750212300197	6			22

383	Кабанбаева Асель Асылбековна	870213401499	10			
384	Кабанбаева Бикамал Мухаметкали кызы	580704401883	12	1	7	15
385	Кабдиев Нурканат	870810300945	2			13
386	Кабдрахметов Амирхан	581205300185	5			
387	Кабдуалиев Калигожа	370403300135	1		4	8
388	Кабдуалиев Канат Калигожанов ич	730302300102	3			
389	Кабдуалиев Серікхан	580820302132				14
390	Кабдуалиева Ардак	730702400193	3			
391	Кабдуллаев Берик Кабдуллаулы	770605301670		26		
392	Кабесова Ержанат	601225401363	5		3	33
393	Кабыкенов Нургали	660722301941	4		7	8
394	Кабылбаев Амангельды	621105300489	1		5	31
395	Кабылбаев Аманкельды Мухаметуали евич	680501303513	1			
396	Кабылтай Кайдар	380101307231				19
397	Кадирбаев Ермухамбет	551220301665				17
398	Кадырбаев Мельсбек	601204300314	3			13
399	Кажыбаев Ержан Мухтарович	720531301431	3	1	7	8
400	Казгумарова Кульсин	580102402988			21	13
401	Казиманов Алпысбай	531125300101	4			23

402	Казиманова Алмажан	530620400146	101	140		
403	Казиманова Назгуль Сайлаубековна	791101401257				29
404	Каирова Шарбану	580520403443	7			
405	Каирханова Алмагуль Муктаркановна	661017401442		11		21
406	Кайрбаева Алтынгуль Даутовна	750412402167	3			
407	Кайрханов Манарбек	730813302216	11			48
408	Кайсабеков Аслан Файзоллаулы	841012301992			10	11
409	Кайсанов Еркинбек Кийсанович	690331300468	1			
410	Кайсанов Алтынбек	730710300705	3			17
411	Кайсанов Базарбек	571123301067	4			
412	Кайсанов Ержан	730421300338	2			
413	Кайсанова Мугалимаш	470820400348	1			
414	Кайсаров Талгат	641229301396	1		10	15
415	Кайсарханов Талгат	721129302744		22		
416	Кайчубаев Мурат	701202300849	5			
417	Кайшенгтаев Берікқан	590520303082	11		3	21
418	Кайшентаев Канатбек	710311300108	4			
419	Кайырбаев Айдар	710102303413	4			9
420	Каканов Ерназар	690109300986	4			3
421	Какеева Бигайни	570217402085			5	3

422	Каконов Аскар	661014301856	19	15		26
423	Каконов Аслан	680114300062	33	32	18	31
424	Каконов Гамир	710225302622	39			51
425	Каконов Сейдолда	651028300713	7			3
426	Каконова Гулнар	560627400118	2			
427	Каконова Кульжиян	460619400829	1	3		19
428	Калабалова Любовь	550707400569	2			
429	Калдеш Ерлан Кусайынулы	701203300459	9			
430	Калдешов Асылбек Бекенович	680524300762	263	133		918
431	Калдешов Берик Кусайынович	651122301712	49			17
432	Калдешов Ерназ	720911302118	2	6		
433	Калиакперов Муратхан	720129300100	1			
434	Калигужанов Болат Кадылбекови ч	710623300471	47	70	11	20
435	Калиев Абзал Бахытбекович	870428301937	21	10		
436	Калиев Женисбек	421231300046	9	2		29
437	Калиев Кайрат Саканович	580227301804	345	28	2	33
438	Калиев Кайса Чарипканович	561016301757	1			10
439	Калиев Кайсар	730211302605				11
440	Калиев Талгат	670131301851	14	2		
441	Калиев Тлеубек Женисбекови ч	700826302421	6			
442	Калиев Токан Турсагулович	420415300380	1			

443	Калимов Глеубек	571108302182				14
444	Калиолданов Досымбек Балагазыулы	831202301418		1		
445	Калиолданова Жансая Бериковна	890122400698	14			
446	Калкаманов Кулпытай	620421301839	2		4	3
447	Калкенов Еркебулан Алтайұлы	990322350498	3			
448	Калыкова Гульнур Султанхановна	900610401079	2			
449	Калымбеков Даулеткан	490119300275	6		14	26
450	Калымов Байкен	510401301758	9	6		35
451	Калымов Ризабек Толеубаевич	730106301204	42			9
452	Камзағалиева Гульдира Рахимбекован а	851001403243	2			
453	Камзин Ерсин Сағатбекович	940115350572	4			10
454	Камзин Бейбут Какимович	690722300037	4	7		
455	Камзин Орынбасар	460223300790	1			10
456	Камидолдина Жанар	680520402446	1			
457	Канатбаев Омирбек	550606300068			5	9
458	Кангилда Табысбек	790304350389	19			50
459	Карагаев Еркин	740422303220	8			56
460	Карагаев Талгат	611128302439	4			
461	Карагызоз Жуматай	550916300767				90

462	Карагызов Куанган	640109300342			14	29
463	Каракулов Жуматай	521001302111				15
464	Каратаев Турсынхан	440502300456	1	2	1	35
465	Каратаев Шарипхан	520101301203	9	7	13	26
466	Карибжанов Балтабай	540129301755			2	13
467	Карибжанова Гульдария	541018401681	2			
468	Каримбаев Аман	580819301713	10			
469	Каримбаев Е	661110300196	6		2	20
470	Каримбаев Кенжегали	440408300118	4			
471	Каримбаев Нурлан	690317300243	2			17
472	Каримбаев Серик Кенжегалиевич	740514302400		9		
473	Каримбаева Айнур Секеновна	780511403307	2		5	12
474	Каримбаева Саххаз	731229401679	47	5	7	39
475	Карменов Жанболат	661007301858	1			
476	Карменова Майя	670501404348	2			
477	Карсыбаев Талгат	750206301945		1		
478	Карымбаев Тлеубек	620220301569	11		3	35
479	Касайынова Кулжамал	520710402318	1			
480	Касенбаев Арман	820717302263	1		3	3
481	Касенов Даулеткан	570911300327	10	4		22
482	Касенова Раушан	650409400084	1			
483	Касимова Айжан	800312401206	3			

484	Касымбаев Нурлан	620530300010	9		7	36
485	Касымбаева Камал	531108401460	6			4
486	Касымханова Кульжамал	490302400523				10
487	Катпанов Женисбек Кабдыгалиевич	721104300167		49		
488	Катпанов Кенжехан	530530300221	204	51	5	1367
489	Катпанова Г а л и я Партизановна	710622400254	8			
490	Катпанова Гульнара Кабдылашим овна	591102401885	492	1		
491	Кауанова Толеужамал	560323402202	2			
492	Каукей Багила	880610351499	15			
493	Кашкенов К а с ы м Сембаевич	470401302726			12	
494	Келгенбаева Алмира Қажығалиқыз ы	870209400647	2			
495	Кенжаханов Мирас	890826302112	4	7		
496	Кенжебаев Журсунхан	580412302015	5		1	28
497	Кенжеханов Адылхан	611220302934			19	23
498	Кенжеханов Бейбіт	670102302128	103	45		40
499	Кенжеханов М е д е т Адылканулы	830928302262	10	71		152
500	Кенжеханова Кульзира Касымбековн а	620101416675		12	26	
501	Керйбаев Болат	641024302354		5		
502	Керносов Николай	600426300262				4

503	Кәдірбек Жанерке Серікқызы	10430650629	1			
504	Кизамадиева Майра -	541202400059	7			
505	Кизамадиева Роза	521010402850	4			
506	Кизатаев К а н а т Муханович	670316300591		16		
507	Кизатов Еркин	581117300068	1			
508	Кизатулдин Еркин	690621300117		12		
509	Кинаят Болашак	691003302433	31		24	50
510	Киноятова Алмагул	660517400013	2			
511	Кисанов Адылбек	710612302240	6		8	12
512	Кисаринова Гульдана Жунисхановн а	791215403035	2			
513	Кистаубаева А й н у р Байкеновна	770624401620	21			
514	Кишибаева М а р и я Абикеновна	570429401837	6			85
515	Кітаппаев Ғазез	580622301930	6			
516	Кожабает М у р а т Мырзабаевич	670511302072	95	37		
517	Кожаков Алтынбек	580318302113	3			24
518	Козыбаев Б о л а т Жумаевич	730612301225	2	8	2	14
519	Козыбаев Ертай	620813300198	5		8	34
520	Козыбаева Бекболсын	530226400612		18		
521	Кокашов Баглан Серинович	671227300164	1			

522	Кокенов Серик	800619301328	30		5	2
523	Коксауов Муратбек	591015302864	1			
524	Колбай Дария	550409401775	10	4		
525	Комбаева Нурсабиля	580513401697			6	19
526	Конапиев Серікбек	570411300983	2			26
527	Коновалова Вера	560225450775	5			
528	Конопьянов Адилбек	601220301052		1	6	9
529	Копан Беисен	870827351497		7		
530	Коратаев Зирахан	460910300205	85	8	2	123
531	Корниенко Айнур	810128400656				43
532	Корыкбасов Бостан	680625300997			17	7
533	Косамбеков Ауесбек	480228300078	9	4		4
534	Коскина Мария Федоровна	821016400483	2			
535	Крамбаев Фархат	830517302535	1			5
536	Круглова О л е с я Игоревна	810507450503				11
537	Китаппаева Багжамал	630308405637	4			9
538	Кудеринов Медет	800822300809	6		4	5
539	Кудыкенов С е р и к Камзанович	680101315324	8			
540	Кузембаев Бейбит	700101301073	1			
541	Кузембаев Даулет	691119300923	6		5	10
542	Кумаргазин Ерик	840822301557		1		4
543	Кумарова Ляззат	690414401374	2			12
544	Кунанбаев Сайлаухан	660612302703	7			25

545	Кунанбаев Еркин	690041320263				13
546	Курманбек Ясимкан	550128302333	26			
547	Курмангалиев Алмат Мейрамбеков ич	910807351081	3			
548	Курмангалиев Кайрат	720829300295		52		
549	Курмангалиев а Қайша	590110403743	2			
550	Курмангалиев а Галия Мауытказыно вна	600422400224	2	3	4	18
551	Курчумская Рвл	10341001646				2
552	Кусаинов Ербол Кыдыркано вич	770809302053	131	20	1	89
553	Кусаинов Нуржан Уалиевич	721006300838	5			23
554	Кусаинов Нурлыбек Сергазинович	731216301344	3			2
555	Кусаинов Сагатбек	580101315175	8		4	15
556	Кусаинова Лилия Хасановна	680721450378				4
557	Кусайнов Алибек	520920300199	8	1	9	17
558	Кусаинов Амангельды	730101304350	3			5
559	Кусайынов Сунгат Аргынович	700201300168				28
560	Кусманов Бидахмет	480216300101	1			
561	Кучеров Мураткан	630101310601	10			
562	Куюбаев Серік	690403300181	1		4	36
563	Куюбаева Ляйля Сериковна	720706400113	13			

564	Кыдырбаев Амангельды Бекенаевич	881120300843		22		
565	Кыдырканов А й д ы н Жаныбекулы	920318350562	1			
566	Кырыкбаев Болатхан	571109301942	5			
567	Кырыкбаев Кабдулла Рахметкалиев ич	541228300024		153		
568	Кырыкбаева Зайра	590302403093	33		15	76
569	Қабдолдина Альмира	680903401320	4			
570	Қабдрахманов Амирхан	581205300531		1	5	11
571	Қабылов М а д и Айдарбекұлы	910129351076	12			13
572	Қазизов И л ь я с Серікұлы	950521350719	8	8		30
573	Қайратұлы Мирхат	870811303281	3	1		
574	Қайролданов Серік	940713350385	2			
575	Қайсарханов Ержан	691018300343			3	8
576	Қайырбаева А л т ы н Заркумовна	711212402571	26		7	43
577	Қайырбеков Қ у а т Болатұлы	940714350935	5			
578	Қалиғожина Ғалия -	800214401656	6		4	3
579	Қалиев Бақытбек Мулкамжаров ич	630206302245	15			
580	Қалиолданов Б е р і к Болатбекұлы	940808300830	12			
581	Қамзағалиев Ермек	651121301836	16	1		

582	Қарабаев Жұмағазы	600123302536	9			
583	Қаратаев Базархан Турсынханов ич	730923301018	12			12
584	Қасымов Қанат	870713302062	1		7	8
585	Қатай Нұрзада	710304499086	6			
586	Қатпанов Мелсбек	710313300327		9		
587	Қатпанова Зейнелзада	461203400215		12		
588	Қаулабеков Дулат	700707302452	1			20
589	Қоғабаев Бейбұт Амангелдіұлы	830708302938	1			
590	Қозыбаев Бақай	550423302076	4			
591	Қойшыбаев Бақытжан	710323301568	9			1
592	Қоныспаев Онербек	600926302343	2	22		26
593	Қопан Сенбі	850413351373	34			
594	Қоразбаева Қаншайым	530403400176	1			
595	Қудайбергено ва Сауле	680108400152	7			3
596	Құдабаев Нұржан Көкешұлы	870715302866	4			
597	Құнанбаев Ерлан	690413302063	7			39
598	Құрманғазино ва Гүлжан Бауржанқызы	950619451172	9			
599	Құрманғалиев Асхат	760303301161				5
600	Құрманғалиев а Әсел Базарбекқызы	770808400286	4			
601	Құрманғалиев а Күлжази	641208401000	6			
602	Құрманов Жандос Ерікұлы	760109300347	6	1		

603	Құсанова Жадыра Серікболқызы	931030450974	10			
604	Қызыр Гүлнұр	740628499073	21			
605	Лаптев Юрий	660410303139	3			
606	Лаптева Светлана	640823401864	2			
607	Лачкова Галина	491001402080			3	
608	Мағатаев Кадирбек	520101310538	5		1	11
609	Мағауянов Ержан Бокеевич	651127301978	5			
610	Маденов Фархат	830815301527	11	30		1445
611	Маденов Шаурахмет	481201300093	42	16		151
612	Мадешов Төлеген	690322301695	1			
613	Мадиев Жанат Алтынгазинов ич	690101312282	1			
614	Маженов Есен	640229300276	1	1	8	18
615	Мажибаев Жайлаубай	570804300127	5	7		15
616	Майлаубаев Есенгельды	580409300082				9
617	Майлыканов Жаныбек Таукенович	780325302202				13
618	Макабаев Куман	600110400575				14
619	Макажанова Манзия	650919400205	1			
620	Макиленов Умитхан	520924300705	2		6	18
621	Макиленова Алтынай	660620401705	2			
622	Мамаев Адилбек Байырбаевич	470510300227	3	4	8	56
623	Мамырбеков Ербол Амирханович	710316301282	3			10

624	Манасова Галина	460718401082	1		1	26
625	Мангатов Рашидхан	591220300327				21
626	Мандыбаева Галя	860809402306	1			
627	Маненов Уразбай	560422302244	4		1	17
628	Манкиева Нуржамал	420218401433	6		4	28
629	Мантай Бакытгул	790710499098	2		1	
630	Мантиянова Роза	660108400199	3		2	2
631	Марчук Светлана	770614401507	1			
632	Масакбаев Аргынгазы	670620302253	39	7	1	63
633	Маселов Бақытжан Жениспекови ч	721128302779	30	20		
634	Маукен Ахат	800703303668		14		
635	Маутказы Асемгуль Мухтаркызы	810730401131	11			
636	Маякупов Мурат	591104300108	2			71
637	Маяцкая Тамара	600503400214	1			
638	Мейрамханұл ы Медет	881210302756	2	2	3	
639	Мекебаев Серік	630516302101	3		8	24
640	Меку Гулсін	840205403020	13			
641	Меку Екпін	830120303674		1		
642	Менгалиев Дастан	891122300753	2			
643	Меңдібаев Асылбек	591011300876				1
644	Мәжібаев Жасұлан Жайлаубайұл ы	880708300269	29	1	6	50
645	Мәуітхан Сетерхан	771106350588	12		6	27

646	Молдаханов Ерахмет	630102300174	1			2
647	Молхан Майра	671230450242	17		3	61
648	Момынов Нуржан Катаевич	741010300526	9	10		29
649	Мужебаев Мурат	810603301661	9	3	1	39
650	Мукажанов Адилбек Нурсадыкови ч	640315302993		1		
651	Мукалиева Майкамал Кинятовна	580716401195	72	17	1	96
652	Муканов Нурлыбек	740912402827	7			4
653	Муканова Алмагул	740630300277	8	4		
654	Мукатаев Гасырбек	740314400770	12			1
655	Мукатаева Галя	671007301740	6	2	8	23
656	Мукатаева Назым	450101406592	4		5	8
657	Мукеев Сымбат Багдатканови ч	760916401190	4		2	1
658	Мукеев Сымбат Багдатканови ч	670911302245	2			
659	Мукеева Нуржан	621001300671				8
660	Мукушева Гульнара Айтказиевна	620702400081				7
661	Муқанов Жанібек	750809402779	14			
662	Муқанов Тлеукельды	670506301989	4			18
663	Мусабаев Кенжеккан	681015302171	117		38	295
664	Мусабаева Кулянда	671001300690		1		12

665	Мусабеков Талгат	670909400630	6		6	4
666	Мусабекова Светлана	570917302178	4			16
667	Мусина Гулнар	740125402958			5	5
668	Мусина Карлыгаш	581220403376	5			11
669	Мусинов Даурен	530101411427	7	1	13	30
670	Мусинов Самат	910526350879	2		12	28
671	Мустафин Толқын	890808302052	2			
672	Мустафинов Қабдылғазы	551231400128	4			6
673	Мустафинова Гульмира	440106300562	5	2		36
674	Мухадиев Т а л а п Зарымханови ч	630301402515				6
675	Мухамеджано в Ермек Тойгабылови ч	630322301179	3			
676	Мухамеджано в Серік	770502302381	2	14		
677	Мухаметалим ов Ертай Муталыпович	670320301958	1			
678	Мухаметжано в Айткабыл	611022300387	2			
679	Мухаметжано в Бердигожа	570501304475	14			
680	Мухаметжано в Ерасыл	560109300038	2			29
681	Мухаметжано в Ерболат	631113301899	28			2
682	Мухаметжано в Ерболат Максутович	700224300490	4			21
683	Мухаметжано в Ержан	660531300291	5			23
684	Мухаметжано в Нурлан Жумадилович	710515301640	7			7

685	Мухаметжано в Оралбек	680910302300	13	3		23
686	Мухаметжано в Орынбек Сабимолдано вич	540613301290	1			
687	Мухаметжано в Токан	530101301750	4		3	26
688	Мухаметжано ва Айгуль	621208302267	4			
689	Мухаметкали ева Кульбаран Кожабаевна	740724402598	1			
690	Мухамжаров Ербол	570508400075	3		4	14
691	Мухамжарова Айгуль	710420302985	7			12
692	Муханов Кадирбек	551021401461	1		6	14
693	Мухият Рахман	550604301628	61	36		
694	Мухомеджано в Салимбек Сагидолданов ич	771001000345	2			
695	Мухтариятул ы Арай	680520300821	2			2
696	Мухтаров Ғайни	900312399043	65	25		67
697	Мухтаров Әсет	930923350860			6	29
698	Мухыдаутов Адылхан	940915351084	94	2		
699	Мухыдауытов а Гульнар	650717300607	151	36		
700	Мұқтарбекова А н а р Мұқтарбекқы зы	650210400944	25			
701	Мұсанов Даурен Ержанұлы	891114400974		10		
702	Мұхатаев Шыңғыс Асылбекұлы	880309301743	22			
703	Мынжанова Шакен	971229350672	6			

704	Мынтаев Куйганбай	420615401243	5		3	16
705	Мынтаева Саркыт Кусайынкызы	480129300991	1			4
706	Мырзабекова Амангүл	470827401433		2	1	18
707	Мырзагалиев Мурат Азамбаевич	880417400263	7			10
708	Мырзатаева Менсулу	660706300351	2	3		
709	Мырзахмет Бақытжан Мәулетқанұлы	591113400222				9
710	Набиев Каирлан	612550353	18			
711	Набиева Лязат	410620301778				4
712	Набиева Назгуль Каирбековна	631130402403	5			
713	Набиола Бирлес	780128403602	3		4	1
714	Нагашибаев Рафхат	730706399079	14			
715	Назарбек Береке	830129301316				6
716	Назымбеков Асылбек Назымбекулы	970525350091	87	2		65
717	Найманчалов Казбек Газисович	761127300645		5		
718	Найманшалов Д?исенхан	710418300398	26		16	32
719	Насимулдин Болаткан Кенесович	660328301355	13	1		55
720	Насриева Зарина Хайрулловна	660409301850	13	5		4
721	Науқан Назерке Мараткызы	961231450823	13			
722	Ниғманов Ермек	950724450284	4			

723	Нигманова Майра Сагадиевна	510805301665	2			
724	Ниғыманов Имәділ	640522401124	3		1	4
725	Ниятбаев Оралтай	620703300863	5			28
726	Нилибаев Куаныш Женисканулы	600101301002				40
727	Ниязбаев Айкен	730922301200				8
728	Ниязбаев Еркин	630110301364	3			
729	Ниязбаев Кошкарбай	550610300505	7	6		
730	Ниязбеков Арабек	520102300716			35	11
731	Нілібаева Бұлбұл	731001302988	2			
732	Нугуманов Марат Мамырканович	740208401178	2			
733	Нугумаров Кайрбек	601201300477	41	1		35
734	Нуғумаров Нурбек	560828301302				10
735	Нугумаров Толеген	490329300178	2			
736	Нугыман Жанар	510228300343	3			15
737	Нукушев Кайрат	790707499081	30			
738	Нурахмет Нуртай	710917301071	4			
739	Нурахметов Ануарбек	880307302897	1		1	15
740	Нургазиев Акылбек	411105300851				23
741	Нургазиева Бижамал	620120301941				10
742	Нургазин Еркинжан	651011401021			6	
743	Нургазин Кайрат	520223300972	4			
744	Нургазин Серикбек	780424301586	2			

745	Нургазина Айгуль	540418301181	5			
746	Нургазина Гульзипа	530712400245	4			2
747	Нургалиев Даулет	660115402679	5			4
748	Нургалиев Даулет Шапетович	600801300109			3	63
749	Нургалиев Даулеткан Мухтарович	661214301060	1			
750	Нургалиев Даулеткан	670227302188	6	1	20	55
751	Нургалиев Мухаметкали	701224401626			13	
752	Нургалиев Серикхан	390913300746		3	4	4
753	Нургожина Гульзира	610420302502		6	2	
754	Нуркасымова Мадина Болатбековна	591211402043	2			
755	Нурмухамбетов Берік	860928402006	4			
756	Нурмухамбетов Жанарбек	890430351726	1		6	
757	Нурмухамбетова Нургайша	540923301098			4	19
758	Нурнагымов Манат	350415400262	3		6	6
759	Нурсадыков Бакжан	600923302664	3	10		
760	Нурсадыков Кабдыкарим	780726300692	80	76		
761	Нурсадыков Нуржан Кабдыкаримович	390113300043	4			
762	Нурсадыков Сеитбек	670314300203	53			
763	Нурсадыкова Аяжан Ержановна	600201300523	1			
764	Нурсеитов Миныйбек Кадырканович	930115450468	12			

765	Нурсолтанов Есимғали	630920300319	10			
766	Нурсолтанов Нурлан Тусыпбекови ч	550819301262	3			
767	Нуртазина Капиза	651004300198	1			
768	Нуртазина Кульжамал	380802400241				2
769	Нурумова Бибихан Кабылкановна	350101416816	2			3
770	Нұрланұлы Ерлан	600127400141	12			
771	Окасов Ануарбек Кадылбекови ч	910926350318	2			
772	Окасов Жанибек	640309301952	40	16	18	82
773	Окасов Кабдылмусли м Кадылбекови ч	680520302441	3			11
774	Окасов Курманбек	570218302138	11			96
775	Окасов Кымбат Кадылбекови ч	600610302701	19	54		16
776	Окасова Гульнар	730815302297			9	64
777	Окасова Майра	630528401393	2			
778	Оқасов Жумағали	500426400067	4		4	1
779	Олмесеков Марат	430101308310	6	1		32
780	Омаров Асхат	590323302182			8	27
781	Омаров Нурлан Мухтарович	710124300578	2			
782	Омашбаев Қамбар	860106303059	14			
783	Омыртаев Муратбек	550803301502	2			

784	Оразаева Магираш	571109300200	5			25
785	Оразбаев Максат	581215403051				4
786	Оразбаев Марат	630401303530	2		2	8
787	Оразбаева Ляйля Рахимбердин овна	600815300879	1			
788	Оразбаева Қаншайым	820903400452	1			
789	Оразбаева Нуржамал Мухтаровна	511102401721	2		3	24
790	Оразбекова Гульназ Ахметкалиевн а	580203400534				9
791	Оразиманова Алма	731208400295	747	394		
792	Оракбаев Мейрамбек	710521400710	4	2		
793	Оралбаев Талгат	821029301298	4	2	4	19
794	Оралтаев Алмас Мейрғазынов ич	710806302521	2			
795	Оралтаев Мейрғазы	890622301975	1			
796	Ортабаев Болат	591014301008	7			7
797	Ортабаев Дулат	630316350362			2	
798	Орынбасаров Полат	840207302472	1			
799	Орынбасаров Санат Орынбасарұл ы	390915301537				2
800	Осенкова Алдак	860927301442	2	1		
801	Осипович Сергей Викторович	911111451512		2		
802	Оспанов Бек	840816302740	5		3	4

803	Оспанова Жанна	740228300152	3		11	11
804	Ошакбаев Ерболат	900428401119	3			
805	Париомина Даметкен	680905300515	2			
806	Петров Юрий	560311400786	1			
807	Платонова Людмила Александровна	540718300698	3			
808	Поляков Степан Маркович	570323401662			9	
809	Попеляев Евгений Александрович	390104301588				10
810	Раев Акылбек	621211301671	6		1	26
811	Разиев Жасулан Амантаевич	721015301518	5		1	15
812	Раимжанова Жанар	880328302973	22	19	111	630
813	Раимжанова Нурбила	840327402500	3			
814	Рақымбай Жаңагүл	570410400548	8			
815	Рамазанов Болатхан	830406499075	14			
816	Рамазанов Даулетхан	600204350635	3			4
817	Рамазанов Адилбек	660425302201	3			
818	Рамазанов Бакытжан	561020300324				3
819	Рамазанов Берикхан	690902301975	25			10
820	Рамазанов Зейнолла	600725300116	2		9	40
821	Рамазанов Кайнолда Тауанович	481012300284	2	1	2	33
822	Рамазанов Курышбек	620616302084				13
823	Рамазанов Мауткан Ашкенович	680721300119	16	2		5

824	Рамазанов Медет	710411300141	5			14
825	Рамазанов Нурлан Жумаханович	790913303467	71		4	6
826	Рамазанов Талгат	830416302457	3			12
827	Рамазанова Ә с е л Нурланқызы	880323302629		10		8
828	Рахатов Ахметкали	881018400603	1			
829	Рахиев Асқар	470201302739	3			
830	Рахиев Кабанбай Дюсупович	710201303124		2		
831	Рахимбаев Медет	590624300707	14		26	67
832	Рахимгулов Алыбек Султанович	770603302757	4			
833	Рахимгулова Гульнара Насыровна	610315304062	108			
834	Рахимгулова Клара	720629401956	21			
835	Рахимжанов Алимбек Сабиевич	700829402928	23			
836	Рахимжанов Серик	490505302428				10
837	Рахимов Омирбек	701028300428	13	1	11	34
838	Рахимов Сеитбек	591110300170	3			
839	Рахимов Сейташм	560127300571	439	372		
840	Рахматуллин Роман	540315300371	4			12
841	Рахметолдин Байгазы	620321300609	4			
842	Рашатқан Өмірқан	450724300118				32
843	Ризабеков Ерболат	810915399042	6			
844	Ринатұлы Ринат	690620302178	2			

845	Ромбаев Назарбек	920215351441	8		10	41
846	Рысбек Айнұр	520520301411	5			9
847	Рыспаева Гульзира Серікқызы	820101409268	2			
848	Рябищенко Дарья	730416402749	1			
849	Сабанкулов Талгат	841106400327	3			
850	Сабимолдано ва Айгуль Токанкызы	620101300960	2			
851	Сабиров Рашид	920218451177	4			
852	Сабитов Бауыржан	870225302545		1		
853	Сабырбаев Болатбек	680904300103			1	52
854	Сабырбаев Солтанбек	631006300125	2		2	5
855	Сабырбаев Тлеугазы	530306301309	11	32	3	11
856	Сабырбаева Айжан -	710810302355	8			
857	Сабырбеков Жанат	660901403302	9			10
858	Сабырбеков Құмарғазы	690101302374	5			
859	Сабырбекова З а й р а Калымбековн а	590319302359				7
860	Сагатов Елтай	650507400473	4			
861	Сагидолдин Серик	670501300227	2			
862	Сагидолдинов Оралбек Сагидолдинов ич	640604301272	7		11	27
863	Сагиев Кайрат	741226301688	3			6
864	Сагиев Мухаметкали	640302300361	4	1	2	43
865	Сагиев Кайрат	380909300356	1			
866	Сагиева Мейрпаш	580310300321	2			

867	Сагимбаев Батырқан Шарипканови ч	610701401697	6			
868	Сагитжумарт ова Сандугаш	630917302607	1			
869	Сагымбаева Динара	700526402128	2			
870	Садуакасова Мадина	780614400500	1			
871	Садуов Бауыржан Оразбекович	430101417326	6		12	
872	Садыков Асыланбек	720302302494	61	16		
873	Садыков Болаткан	660926302265	3			
874	Садыков Болатхан	660202302843				4
875	Сайлаубеков Серикбек Сайлаубекул ы	590501304354		1		4
876	Сакпанов Курмангазы Бидахметович	760703300069	4	5		22
877	Салкумбаева Гульшат Таукеновна	580717301683	4		2	15
878	Салкымбев А д и л Сакенулы	760418401440				11
879	Самажанова Анаргуль Каримбаевна	840627302713	5			
880	Сансызбаев Асхат	720515400234				15
881	Сансызбаев Ер б о л Абдуллаевич	690227302270	17			14
882	Сансызбаев Ержан	740612302909				4
883	Сансызбаева Алмагуль Темирбековна	580101304090			6	27
884	Сапарбекова Гульназ Адилкановна	660409402439			4	21

885	Сарбасова Кулпаш -	881004401259	16			
886	Сарсаканова Гульнар Кабыловна	580512400168	1			
887	Сарсембаев Э р и к Алексеевич	610926401264	2			5
888	Сарсенбинов Сер і к Токтарбекови ч	750111302540	3			
889	Сарсенов Жеңісқан	730707301945	3			
890	Сатбаев Сеиткан	570613300091	9		1	10
891	Сатбаева Назира	520405301761		3		
892	Сатпаев Р и н а т Курмангалиев ич	540405402809	3			
893	Сатпаева Гулдана	761025302617	10	8		
894	Сатылган Адал	880610400629	2		27	55
895	Сахариев Боты	700105399115	2			
896	Сахариев Құмарғали	631110300150	23			
897	Сахариев Молдағали	590511301770	8			15
898	Сахариев Нурлан Кумарбекови ч	530617301280	15		13	12
899	Сахариев Умуткалий	660426302564	8	2		5
900	Саян Майра	570905300166	4		9	18
901	Сванова А й ж а н Мухтарханов на	621120403605				29
902	Сванова Д а м и т Байгабылкыз ы	750805401393	5			

903	Сеилбаева Майра Уалиевна	680101413808	3		25	19
904	Сеилханов Нурбек	610823401115	3			
905	Сейтказин Жанибек	660301300121	1			21
906	Сейтказин Омирхан	480727300566	7			9
907	Сейткалиев Жанибек	680306301061	5			29
908	Сейткалиев Кадыр	650906300288	2			
909	Сейлханов Ербол Зейнулпанови ч	501217300146	2	2		
910	Сейлханова Майра	710717300234	31	2		11
911	Сейлханова Мария Малгаждаров на	560222402065	2			13
912	Сейсебаев Кабен	500408400118				6
913	Сейсебаев Кеңесбек	321209300025	1			16
914	Сейсебаев Кенжебек	660821301506	1			
915	Сейсембинов Мубарак	650223303577	2			
916	Сейтбаева Еркежан Ерболовна	600706300112	6		2	5
917	Сейтказина Жанар Тоқтархановн а	920113450752		17		
918	Сейтказина Галия Тлеуболдинов на	721102401031	10	20	25	26
919	Сейтқалиев Жаныбек	690527402149			9	
920	Сейтқан Нурболат	650906300228	1			
921	Селезнев Александр	780717399088	23			

922	Селезнев Владимир	590813021110	4			
923	Селезнев Владимир Александрови ч	690513300605	7		7	24
924	Семізбаева Майра	601222300898	1			
925	Сергазин Куанышбек	470219401170	2	14	10	30
926	Сергазин Сапаргали Даулетбаевич	740219300113	7			60
927	Сәлиев Куат Қайратұлы	590622300316			3	19
928	Сидоренко Олег	941101350271				5
929	Сиранов Кумаргазы	630829302123	1			
930	Сіләмхан Мәдениет	520915300161	10			21
931	Скаков Бақыт	671216399034	1			
932	Скаков Булаткан Кадырканови ч	790609303365			1	9
933	Слямов Аскар Калибекович	660817301640	16			
934	Смагулов Айдын	740819302220	8	26	9	
935	Смагулов Ерлан Чериязданови ч	891210301076	1			
936	Смагулов Кенес	690524300388	6			17
937	Смагулов Маулен	700427302867	4		1	11
938	Смагулова Гулжан	620425302115		55		40
939	Смағұл Қайрқан	611103401976	1			4
940	Смаилов Ерболат	550219300758	3			
941	Смаилов Олжас Омирбекович	640215302908	5		6	12

942	Смаилова Кулзия	860429301881	4			
943	Смайлов Мурат	380308409666	1			
944	Смайлова Гульнара Кумаргалиевн а	441219300361	1			
945	Советханов Ерасыл	711217401451			4	3
946	Солдатов Р о м а н Аманович	920419350541	9			
947	Солтанғұлов Зайнылғазы	990123350911	8			
948	Солтанбаева Раушан	500713301009	6	1	1	28
949	Солтангуджи н о в Турсынгожа	660725400123	4		13	17
950	Солтангулов Зейнур	660408302516	1	1	6	13
951	Сомбаев Даурен	681104300147	4		2	22
952	Сорокин Виктор Сергеевич	590112302728				28
953	С о я н Тилейбек	830903302771	14			
954	Стафоркин Александр Николаевич	800508303192	2			
955	Сураужанова Назым	780811301810	5			
956	Суюмбаева Ле й л а Габитовна	571113402116				13
957	Суховьева Людмила	870416401978	1			
958	Сыдыков Айдарбек	601031400122	3			
959	Сыдыков Бауыржан	630423300546				13
960	Сыдыков Галымбек	721126300375	5		2	37
961	Сыдыков Максат	570509302605	11			30

962	Сыдыков Миргалым Ожанович	680528302473	4	21	1	25
963	Сыдыков Серик	631103300083		15		
964	Сыдыков Болатбек Кибатаевич	680519300150	10	10		47
965	Сыдыков Тлеубек	670929302005	2			
966	Сыроежко Павел	870821302595	3			
967	Сырымбаев Кажымукан Закенулы	610615301584	6			
968	Сырымбаева Зукен	610519300782	6	6		33
969	Т?лендинов Сымбат	370212401012	11	3	11	23
970	Т?леуханов Каден	750929300343	10			
971	Тайкебаев Амантай Мухаметкано вич	530305302153	2		9	22
972	Талғат Ерназ	621229300186	5			15
973	Таменов Ас қар Таменович	950831351426		2		
974	Тансыккожин ова Майра	710518302477	2		17	18
975	Тапал Кудайберген	520102405397	3			
976	Тапалов Кудайберген Калиевич	561203300389	2		3	22
977	Тасболатов Даулет	550120300829			1	
978	Тасболатов Ербол	681206300845	6	3		
979	Тасболатова Кайшажамал	670919302109			4	
980	Тастембеков Талғат Калидолдович	391226400443	2	2	3	84
981	Тастембеков Азамат	660910302327		20		

	Мукиutkanови ч					
982	Тастембеков Мукиutkan	860301303148		182		
983	Таукенова Жанат	550803301691	154			
984	Ташкенбаев Талап	731220402350	2			
985	Ташкенбаев Амирхан	920622351286	5			
986	Ташлаков Виктор	530721301177			2	18
987	Текманов Құралбек	610530300475	2			
988	Темералов Айдар Ахметбекович	740219300506	4	1		26
989	Темерғалиева Сауле Кайдаровна	700607300145	5	1	2	17
990	Темиргалиев Ердаут Казизбекович	650626401845	7			
991	Темиргалиев Куандык Казизбекович	610103300661	24	1		24
992	Темиреева Магира Кумашевна	710110302974	44		42	177
993	Темишев Нурсеит Токенович	560924400065	4	36		
994	Терминбаева Роза	410101303950		3	1	78
995	Тілеужан Санжар Қайратұлы	651216401165	7			15
996	Тлеужанов Ерланбек	980709301461	9			
997	Тлеужанов Толеген	701007301124	2			13
998	Тогузов Ауескан	600124303173	7	10	26	19
999	Тоғызаков Болат	600801302056	11			
1000	Тоғызаков Ермек	741023350682	1			

1001	Тойбаев Берик	780308304068				4
1002	Тойбаев Самат	730903301831	13	1	22	29
1003	Тойгожинов Куаныш	631211301653	3			46
1004	Тойтаков Касым	840618301538	10			
1005	Токаева Самал	610214302087	5			
1006	Токаров Ер кан Нуркушевич	770524402754	5		2	17
1007	Токбаев Бактыбек	550525301968	7			
1008	Токбаев Бекен	730126301530	1			
1009	Токбаева Кульзайнет	430420300489	1			27
1010	Токжанов Жанболат Оразханович	570919400911	2			
1011	Токпаев Ержан	630111300133	5			
1012	Токтарғожано в Сұлтан Болатұлы	620822301462	2			
1013	Токтаров Асхат	990425350297		5		
1014	Токтаров Даулет	680217301741	12			
1015	Токтасынов Қанат Ергалиевич	530129300170			6	
1016	Токтасынов Ергали	850406302753	2			
1017	Токтасынова Әсемгүл Өнерқанқызы	560910302851	13			8
1018	Токтауов Канагат	950518450889	2			
1019	Токтыбаев Даулетхан	760119300440		1		
1020	Тоқаев Ғалымбек	540130301790	2			
1021	Токбаев Бекен	710515302163	2			

1022	Тоқтамысов Кумаркан	480510403021	1			
1023	Тоқтарбай Гульназ -	560317300178	1		1	19
1024	Тоқтаров Даулетхан	940312000323	13		4	8
1025	Тоқтаров Талғат	601010303126	6			40
1026	Тоқтасын Ерсін	640902302338	11			
1027	Тоқтыбаев Қайрлы	841206001323	10			
1028	Толеухан Манасов	510925300858	3		6	10
1029	Толеуханов Медет	770522302433	2			
1030	Толыкбаев Бакытбек	770209300065	4		7	35
1031	Томаганов Серик	560310300165	1		3	40
1032	Томалай Нурлыбек	760103302698	2		1	13
1033	Тондыбаев Марат	690715302769	11			
1034	Тондыбаев Турсын	670310300797	3	1	1	
1035	Топпаев Нуржан Кайнолдинов ич	500202300250				22
1036	Топпаева Гульжан	671106301530	31	4		10
1037	Торгаев Самаркан	650217400338	6			13
1038	Торғаев Саят	600417302782	2		1	18
1039	Тотаев Аманбек	710520301053	3		8	10
1040	Төлеубаев Серик	760629301411		1	10	
1041	Төлеухан Асылан	780415300473	1			
1042	Төмейбаев Төреқан Ұазизович	880203300580	1			
1043	Тулебаев Тоқтамыс	610123300482	2	1	15	16

1044	Тунгатаров Ержан	520810302236	2		3	15
1045	Тураров Нурбол	621021301321	12			30
1046	Турганбаев Марат	870321302705	2		7	33
1047	Тургумбаев Еркин	700507300637	3			22
1048	Турдыбаев Нурлан Амангельдин ович	550217301913	4			7
1049	Турланбаев Серик	701107300724	8		10	
1050	Турлыбекова Асем	701226300048	1			
1051	Турсунов Дастан	781114402016	3	20		
1052	Турсунов Токтамыс Оразгалиевич	831108301704		2		22
1053	Турсынғалиев Курмат	590911301458	1		1	6
1054	Турсынханов Адилқан	750915302472	7			44
1055	Тусельбаев Бакытжан Слямович	540301300246	5			28
1056	Туткамбаев Ербол	730914301831	4	1	4	17
1057	Тухметов Кайрат	731004302499		17	1	20
1058	Тухметова Мария	760109302105		50		
1059	Түменбаев Махмұт Төреканұлы	420831400458	4		13	36
1060	Тұрдыбаева Әлия	870827301916	10			
1061	Тұрсын Назерке Бақытбекқыз ы	1015650238	3		10	25
1062	Тұрсынбеков Ерлан Нұржанұлы	950827451113	4			
1063	Тұрсынғали Еркебұлан	930824350664		2		

1064	Тымбаев Жанболат Айымханович	930527350882				32
1065	Тымбаев Кыдыркан Аимкашевич	680130300979	5	2		
1066	Тынбаев Токтархан	620122301922	1	10		
1067	Тюлюкбаев Слямбек	550820300120	7	11	2	4
1068	Уалиев Ермек Садыбекович	520103301747	6			
1069	Уалиев Садыбек	741109300465	12			
1070	Уаткали Жансая Галымовна	460908300536	7			
1071	Уатқалиқызы Ақжарқын	921213450550	2			
1072	Увалиев Жолдыбай	911121451041	4		9	34
1073	Умитпаев Мурат	571017300419	1			1
1074	Умутбаев Куаныш Дуйсенханови ч	610512300141				3
1075	Умутбаева Асыл	750807302514				22
1076	Уралов Сергей	890510400518	1			7
1077	Уранов Мерхат Кенжебаевич	540321300285	2			
1078	Уристов Еримкан	810211300125	4	20		39
1079	Уркумбаев Қадылбек	700929302132	6	1		7
1080	Уркунчинова Айжан	640818301840	17		2	25
1081	Урустов Ас к а т Сеитканович	920909450412	1		5	35
1082	Утешов Дияз Казбекович	751023302129	2			28
1083	Уябаев Есимбек Темирбекович	850612301248	8	52		

1084	Уябаев Мейрамбек	710119301886	1			
1085	Ұйымқан Нұрилә	621113302372	16	1		
1086	Федоренко Людмила	820103000428	1			
1087	Фомиченко Юрий	620314402792	2			
1088	Хадош Адей	480917301567	2			
1089	Хаматова Толкын	540703301824		2		
1090	Х а м и н Кенжалы Бекмухамбето вич	540615402573	2		2	6
1091	Хасаинова Кулимхан	620508301990	1			
1092	Чайзат Дулат Алтайұлы	510208402072	1		1	35
1093	Чепенов Еркын	841022301987		40		
1094	Чепенова Сауле	621105301080	19	154		
1095	Черъезданова Рысханым Аманкызы	740517402017	1			
1096	Чигебаева Алма	970723451210	3			
1097	Чингистаев Отарбек	711002400098	2			
1098	Чукенов Биржан	670618300226	5	1		19
1099	Чукенов Кайрат	720211302142	1			
1100	Чуткин Васили	631002300103	1			
1101	Ш \ қ Қара-Жыра" Журагатова Айнур	531121300556	2			
1102	Шабданбеков Касымхан	680117400141	576			
1103	Шагаланов Ерболат	520620300217	2		2	20
1104	Шагаланов Талгат Рахымгазыұл ы	600726300309	1			12

1105	Шайтберген Марал	641204300103	2	5		
1106	Шалова Асылжамал	600910303285	6		3	10
1107	Шапатов Зада	370820402175	1			
1108	Шаукенов Ергали	571111301110	115			
1109	Шахиев Нуркен	490318300188	10		5	26
1110	Шаяхметова Гульнар Сайлаубековна	720518302588	1			
1111	Шаяхметов Толеубай	610625401258	2			
1112	Шевченко Петр Васильевич	510628300318	3		8	19
1113	Шейкин Федор	810403302640	2			
1114	Шериязданов Даелхан	490426300581				14
1115	Шәпек Күлимә	571121301422	2			
1116	Шокеев Мукағали	850310499067		8		
1117	Шокеев Талғат	400509300615	90	66	33	83
1118	Шохан Меку	660401303576	23	1	3	160
1119	Шугаева Камиля	630207350716			8	8
1120	Шурман Бағдат	820115499061	3			30
1121	Ыдырышева Зайникамал	810405499066	4			
1122	Ырысбек Алмагул	550410400198	2			21
1123	Ырысбек Батылхан	720210403489	18		9	23
1124	Ысқақ Мұрат	670301303792	191			
1125	Юсупов Амантай Зекенович	620205399111	92	10		
1126	Юсупова Гульбаршын	620118301346	2			
1127	Ясимхан Бұлбұл	661102401088	3			21

	Барлығы:		12424	5818	2307	20101
--	----------	--	-------	------	------	-------

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
5-қосымша

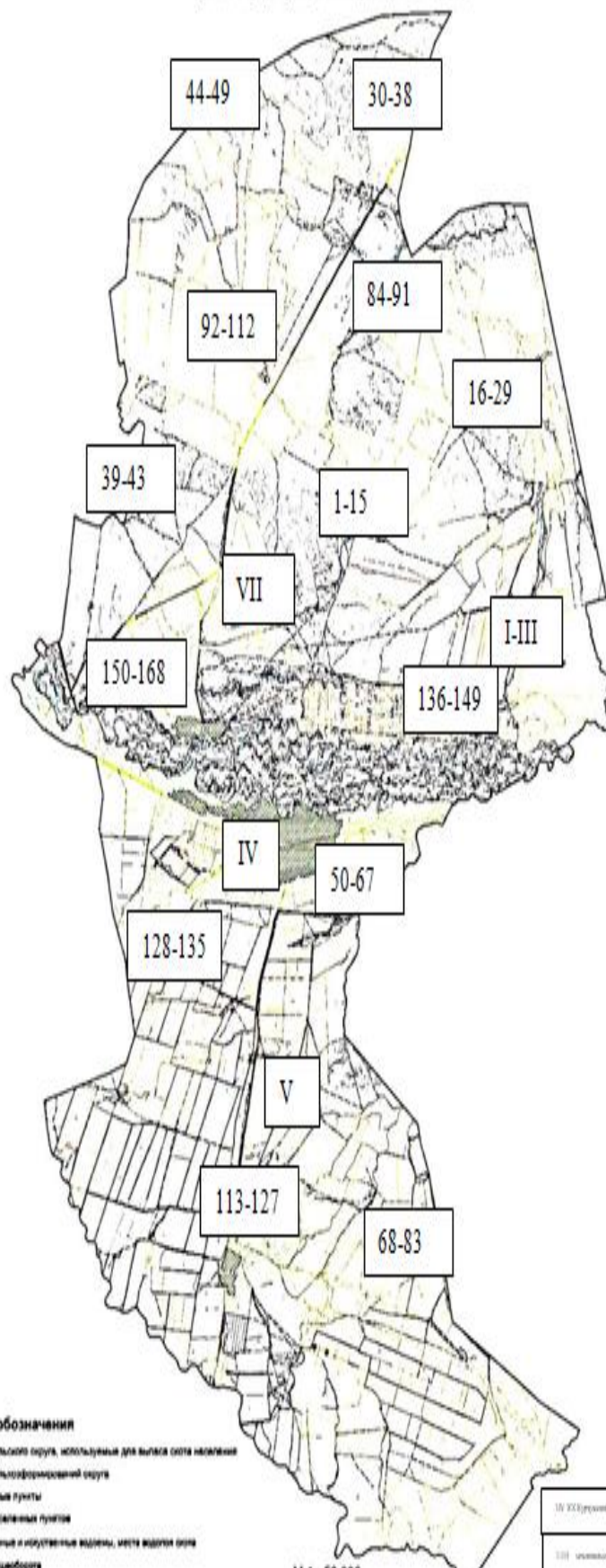
Ұсынылатын жайылым айналымдарының схемалары

Жылдар	Учаскелердің нөмірлері			
	I	II	III	IV
1	2	3	4	5
2026	көктемгі маусым	жазғы маусым	күзгі маусым	демалатын учаске
2027	демалатын учаске	көктемгі маусым	жазғы маусым	күзгі маусым
2028	күзгі маусым	демалатын учаске	көктемгі маусым	жазғы маусым
2029	жазғы маусым	күзгі маусым	демалатын учаске	көктемгі маусым
2030	көктемгі маусым	жазғы маусым	күзгі маусым	демалатын учаске

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша
2026-2030 жылдарға арналған
жайылымдарды басқару және
оларды пайдалану
жөніндегі Жоспарға
6-қосымша

Күршім ауданы Күршім ауылдық округі аумағында жайылымдардың жер санаттары бөлінісінде орналасу схемасы (картасы)

СХЕМА
использования пастбищ по Курчумскому сельскому округу
(село Курчум, Топтерек, Алгабас)

Условные обозначения

- Земли сельского округа, используемые для выпаса скота населения
- Земли сельскохозяйственного округа
- Населенные пункты
- Земли населенных пунктов
- Естественные и искусственные водоемы, места водопоя скота
- 1:100000

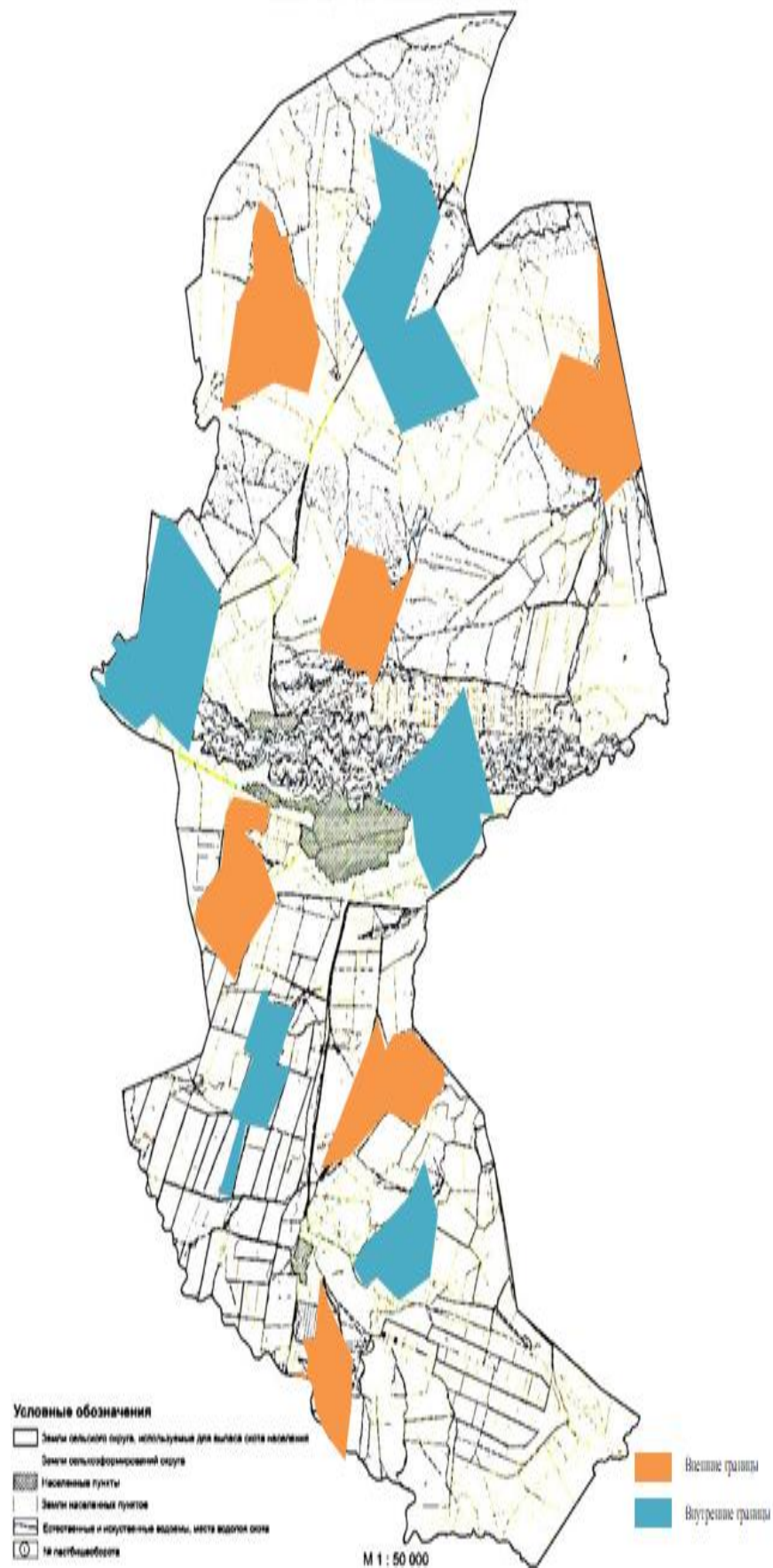
IV XX Курчумский сельский округ

1:100000 Курчумский сельский округ

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
7-қосымша

**Жеке ауланың ауыл шаруашылығы жануарларын, оның ішінде қоғамдық жайылымдарды
жаю бойынша халықтың мұқтажына арналған жайылымдарды белгілейтін схема (карта)**

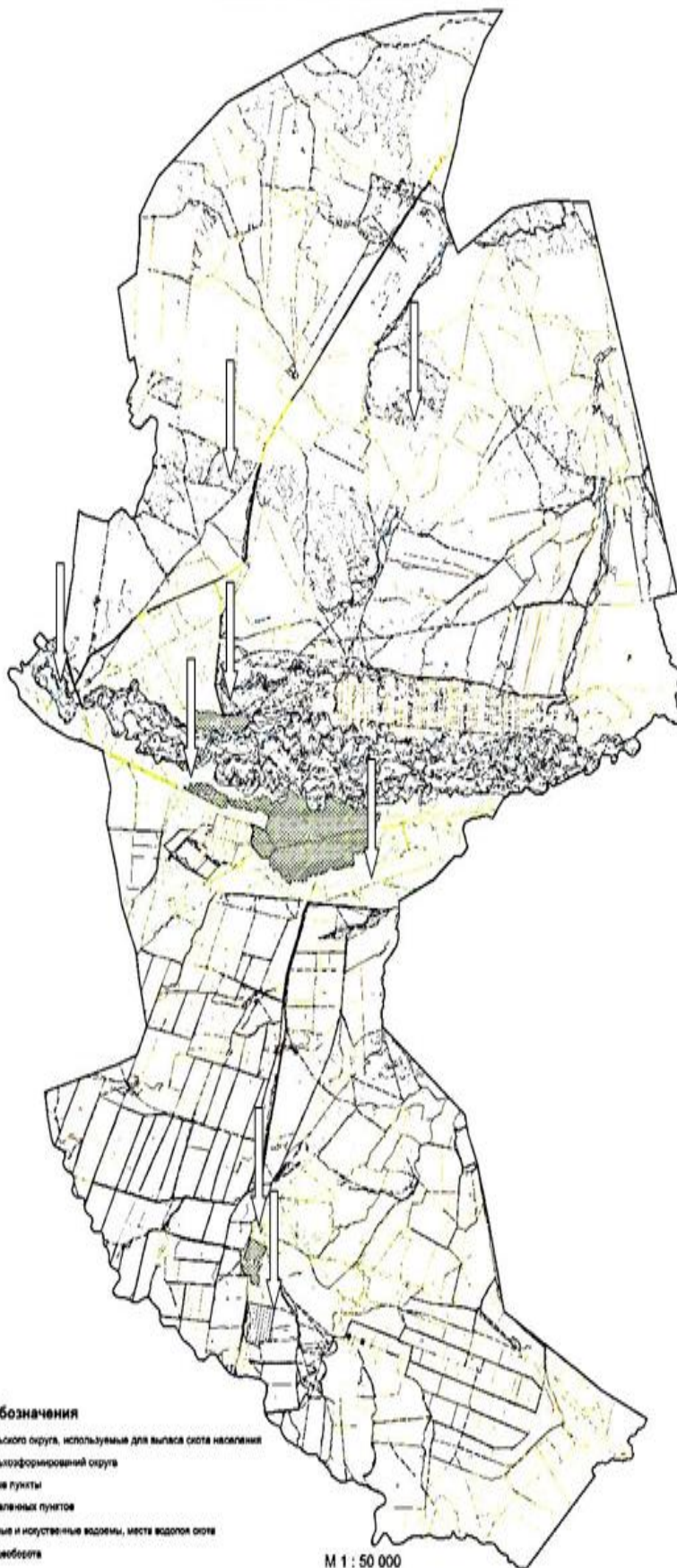
СХЕМА
использования пастбищ по Курчумскому сельскому округу
(село Курчум, Топтерек, Алгабас)

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
8-қосымша

**Жайылымдардың геоботаникалық зерттеуі негізінде ұсынылатын жайылым
айналымдарыны схемалары көрсетілген ұсынылатын жайылым айналымдарыны схемалары
белгіленген схема (карта)**

СХЕМА
использования пастбищ по Курчумскому сельскому округу
(село Курчум, Топтерек, Алгабас)

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
9-қосымша

Ауыл шаруашылығы жануарларын айдау үшін сервитуттар, мал айдау трассаларын және басқа да жайылымдық инфрақұрылымы нысандарын, сондай-ақ мал қорымдарын (биометриялық шұңқырларды) белгілейтін схема карта)

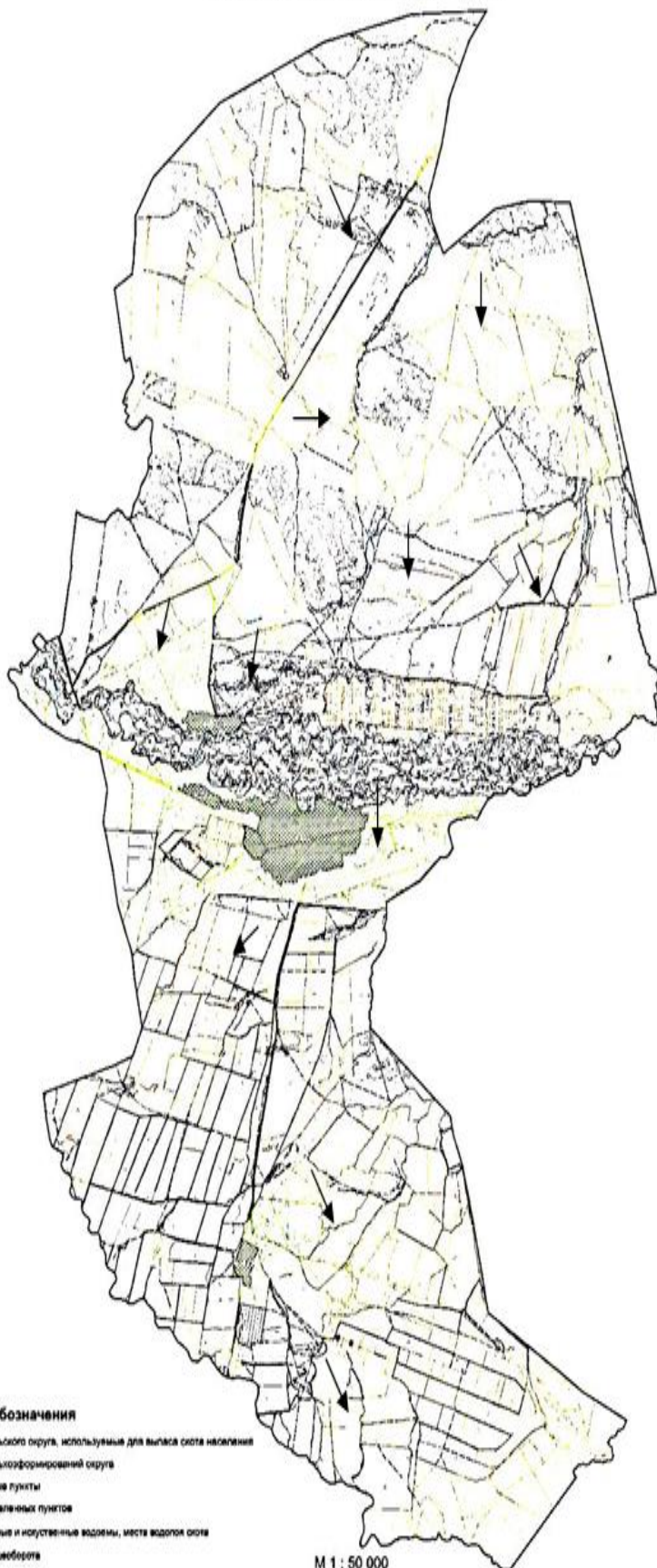
СХЕМА
использования пастбищ по Курчумскому сельскому округу
(село Курчум, Топтерек, Алгабас)

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
10-қосымша

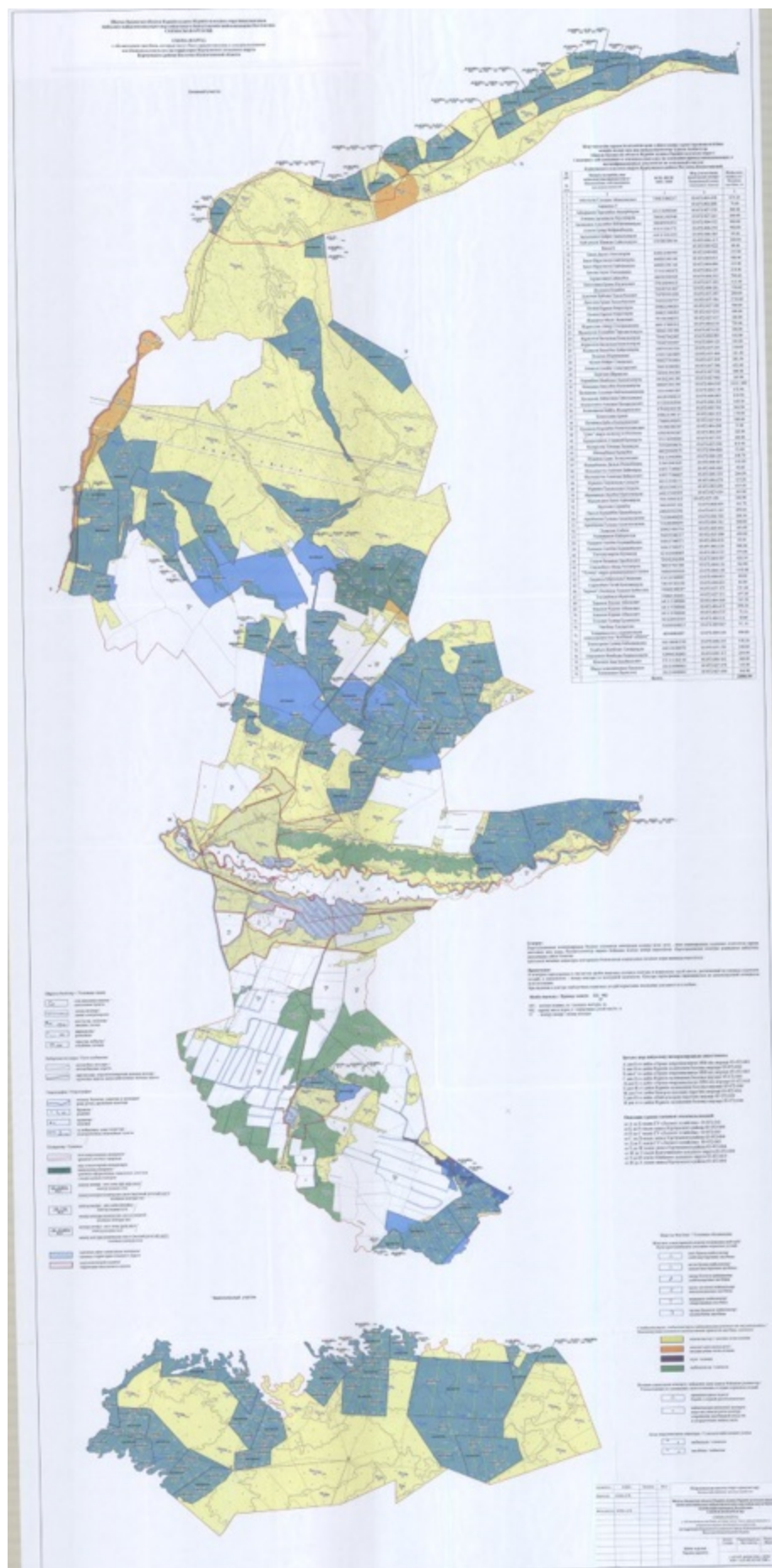
**Жайылым пайдаланушыларға жер пайдалануға берілуі мүмкін жайылымдарды белгілейтін
схема (карта)**

СХЕМА
использования пастбищ по Курчумскому сельскому округу
(село Курчум, Топтерек, Алгабас)

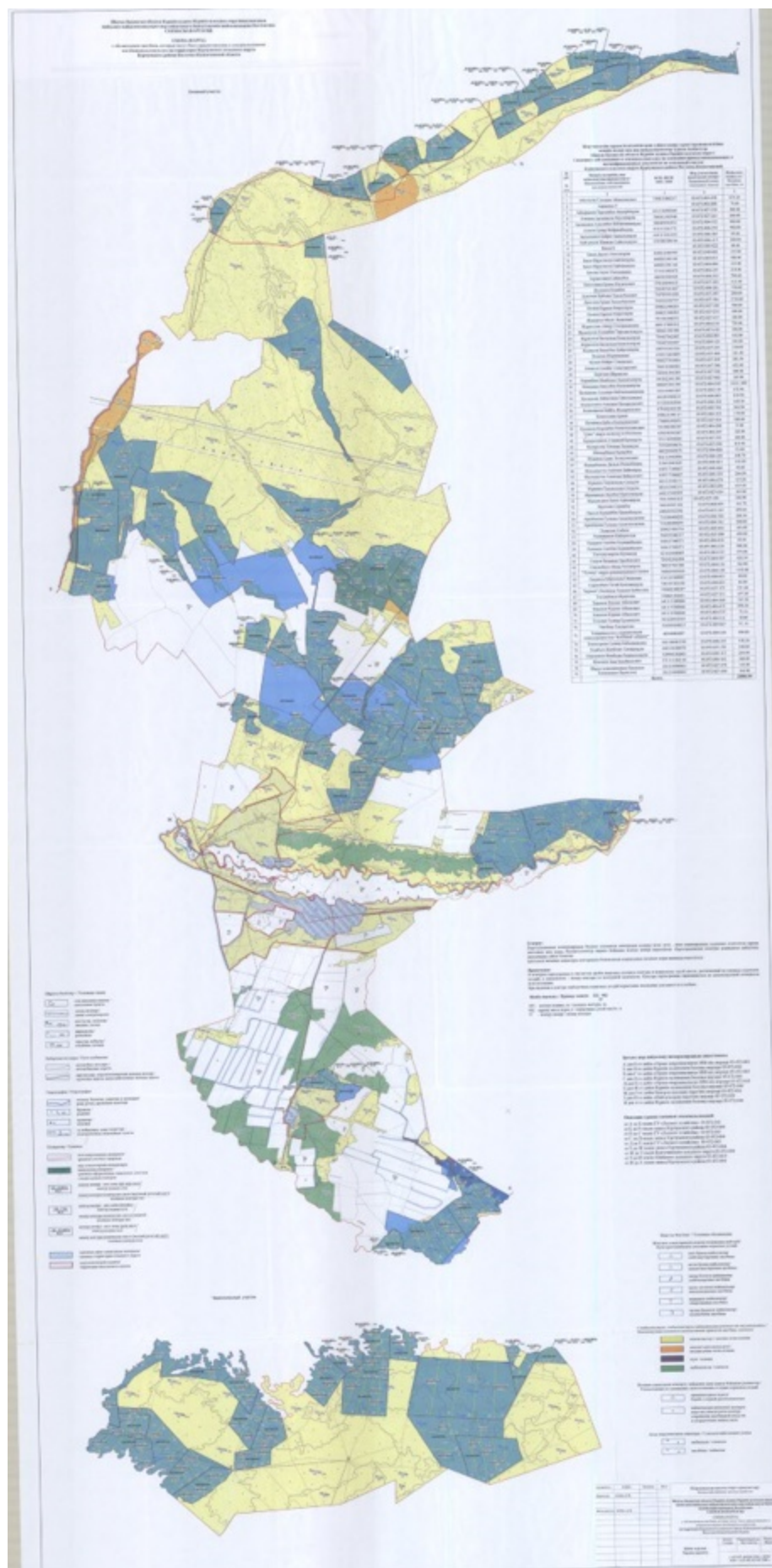
Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
11-қосымша

Су көздеріне (көлдерге, өзендерге, тоғандарға, қазбатоғандарға, суару және суландыру каналдарына, құбырлы және шахталы құдықтарына) қол жеткізу схемасы

Күршім ауданы
Күршім ауылдық округі
бойынша 2026-2030 жылдарға
арналған
жайылымдарды басқару және
оларды
пайдалану жөніндегі Жоспарға
12-қосымша

**Ауыл шаруашылығы жануарларының басын шалғайдағы жайылымдарға орналастыру
схемасы**

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК